Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
Галоўны рэдактар Ігар Гермянчук
Заснавальнік Павел Жук
Выдавец — рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Наклад 22 830
Адрас для карэспандэнцыі: 220088, г.Мінск,вул. Іванаўская, 56
Тэл/факс: 236-89-40

НАВІНЫ

Пятніца, 25 верасня 1998 г. № 102 Кошт свабодны

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Ордэн для патрыярха

Учора ў Мінск з апостальскім візітам прыбыў патрыярх Маскоўскі і Усяе Русі Алексій II.

Беларускія ўлады сустракалі патрыярха Алексія, быццам кіраўніка краіны, пра што сведчылі выстаўленыя на дарогах пасты міліцыі і ДАІ. Невялікая колькасць мінчан чакала патрыярха на плошчы Перамогі, а таксама каля катэдральнага сабора. Кіраўнік Рускай праваслаўнай царквы блаславіў прысутных і падарыў храму лампадку, якую запалілі каля абраза Мінскай Божай Маці. Вернікам патрыярх прывёз у падарунак абразы, якіх хапіла літаральна на два дзесяткі чалавек. Відаць, эканамічны крызіс у Маскве моцна адбіўся на РПЦ.

Калі нумар газеты здаваўся ў друк, патрыярх знаходзіўся на прыёме ў прэзідэнцкай рэзідэнцыі. Тут Лукашэнка ўручыў Алексію ордэн Францыска Скарыны за ўздел у паглыбленні інтэграцыі. Натуральна, патрыярх Алексій таксама прывёз узнагароды і падарункі, якія лічацца больш каштоўнымі, бо даюцца ад імя нябесных уладаў.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Прымакова чакаюць у Мінску

Новы расійскі прэм'ер Яўген Прымакоў прыедзе ў Беларусь напрыканцы гэтага месяца.

Па звестках Інтэрфакса, візіт адбудзецца 30 верасня і будзе даволі кароткім. Плануецца сустрэча з прэзідэнтам А.Лукашэнкам і прэм'ерам С.Лінгам.

Беларускі прэзідэнт заявіў у мінулую сераду журналістам, што збіраецца распавесці расійскаму прэм'еру «аб тым, што адбываецца ў Расіі», і падзяліцца вопытам, як выходзіць са становішча, «якое мы ўжо перажылі некалькі разоў». У Прымакова Лукашэнка плануе выведаць ягоную пазіцыю наконт будучыні Саюза Беларусі і Расіі.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Да прэзідэнта – праз «палату»

Латвійская дэлегацыя на чале са спікерам сейма Латвіі Альфрэдам Чэпанісам сустрэлася ўчора з прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам.

Абмеркоўваліся пытанні двухбаковага супрацоўніцтва. Латышоў асабліва цікавяць беларускія грузапатокі, якія яны мараць накіроўваць у латвійскія порты Вентспілс і Ліепая. Мэры гэтых гарадоў спецыяльна былі ўключаныя ў парламенцкую дэлегацыю Латвіі.

Дарэчы, латышы наведалі Мінск па запрашэнні старшыні верхняй палаты лукашэнкаўскага парламента Паўла Шыпука. На гэтую акалічнасць робіць націск прэс-служба Нацыянальнага сходу. Тым самым дэманструецца, нібыта парламент атрымлівае прызнанне. Раней толькі «браты-славяне» з Югаславіі сябравалі з лукашэнкаўскімі дэпутатамі. Зараз вось і прыбалты пагадзіліся «закантачыць». Відаць, вельмі хочацца латышам абысці літоўцаў і палякаў ды самім зарабляць на перавозцы беларускіх грузаў. Падобная беспрынцыпнасць наўрад ці будзе спрыяць уступленню Латвіі ў Еўрасаюз, краіны якога лічаць новы беларускі парламент нелегітымным.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Прарыў на Крым

Лідэр крымскіх камуністаў збіраецца ў Мінск па запрашэнні прэзідэнта Лукашэнкі

Як нам стала вядома, на 29 верасня прызначаны візіт у Мінск спікера парламента Крымскай аўтаномнай рэспублікі Леаніда Грача. Ён плануе падпісаць з беларускім бокам пагадненне пра гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва.

У канцы жніўня прэзідэнт Лукашэнка сустрэўся ў сваёй крымскай рэзідэнцыі са спікерам Грачом, які ўзначальвае яшчэ і Крымскі камітэт кампартыі Украіны. Тады і зайшла гаворка пра эканамічнае супрацоўніцтва без пасрэдніцтва, як сказаў Рыгоравіч, «шкурной прослойки». За ўзор было ўзятае супрацоўніцтва Беларусі з расійскімі рэгіёнамі. Прэзідэнт спадзяецца, што пасля «прарыву на Крым» у Беларусь хлынуць танны алей, рыба і гароднiна. Па словах Лукашэнкі, ён лічыць лідэра крымскіх камуністаў сваім «аднадумцам», а ў сваю чаргу Грач назваў кіраўніка Беларусі «вялікім сябрам».

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Амаль як Дзяржынскі

Камітэт дзяржбяспекі напаткала непрыемнасць: міліцыя затрымала работніка гэтага ведамства Ш., які займаўся бандытызмам.

Аперацыю праводзілі супрацоўнікі камітэта па арганізаванай злачыннасці МУС Беларусі. Сяржант КДБ быў схоплены разам з раней судзімым А. і беспрацоўным Б. пасля ўчыненага імі нападу на двух грамадзянаў, якіх яны абрабавалі (забралі грошы і каштоўнасці). Здарылася гэта пад Мінскам на аўтадарозе Новы Двор — Гатава. Затрыманыя знаходзяцца ў следчым ізалятары.

Я.НЯГОДЗЬКА

Галадоўка дапамагла прадаць бульбу

Галадоўку пратэсту абвесціў фермер са Шклоўскага раёна Павел Крушкін. Селянін пратэставаў супраць таго, што ў яго аднялі 16 тон бульбы, якія ён вёз на продаж у Расію.

Фермер распачаў галадоўку на плошчы Леніна ў Магілёве. Ён распавядае, што машыну з бульбай затрымала шклоўская міліцыя, і ад фермера пачалі патрабаваць нейкі дазвол. У яго не было дазволу. Крушкін лічыць гэта дзікунствам. *«Я гаспадар таго, што сам вырасціў, і сам здольны вырашаць, куды прадаваць сваё»*, — абураецца ён.

У выніку затрымання грузу, якое цягнулася 7 дзён, фермер меў страты па 100 долараў у суткі за прастой грузавіка. Але галадоўка Крушкіну дапамагла. Усяго праз некалькі гадзінаў яго запрасілі ў аблвыканкам, дзе чыноўнікі выдалі неабходны дазвол. Але фермер так і не зразумеў, у чым сэнс забарончых мераў.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

«Могілкі» каля Быхава.

Фотарэпартаж на стар. 3

Студэнты падалі на рэктара ў пракуратуру

На беспрэцэдэнтны крок пайшлі студэнты Белдзяржуніверсітэта. Навучэнцы платных аддзяленняў звярнуліся ў мінскую пракуратуру са скаргай на рэктара БДУ А.Казуліна.

Прычынай стала рэзкае павышэнне платы за вучобу. Раней студэнты, заключыўшы дамову на аплату ў доларах, плацілі ў рублях па курсе Нацыянальнага банка. З гэтага навучальнага года адміністрацыя БДУ запатрабавала: або плаці ў валюце — або паводле курса, устаноўленага самім універсітэтам. Курс гэты вагаўся штотыдзень і дасягаў 125 тысяч рублёў — нашмат больш, чым нават у «валютчыкаў».

Цяпер адбылася «стабілізацыя» на ўзроўні 100 тысяч рублёў за «ўмоўную адзінку», але факт застаецца фактам: аплата за навучанне павысілася ў БДУ рэкордна.

Як лічаць студэнты, ніякіх падставаў для гэтага няма, бо рэальныя выдаткі на іх вучобу не змяніліся. Чаго, праўда, не скажаш аб апетытах універсітэцкай адміністрацыі. Прыкладам таму — нядаўні пераезд рэктара з галоўнага корпуса БДУ ў шыкоўны рэстаўраваны будынак у двары універсітэта. Вялізныя апартаменты, імпартная мэбля з натуральнага дрэва, скураныя крэслы... І пасля гэтага універсітэцкае начальства тлумачыць студэнтам павышэнне платы «эканамічнымі і палітычнымі цяжкасцямі ў краіне».

Гарадская пракуратура вынесла пратэст адміністрацыі БДУ і рэктару А. Казуліну. БДУ — дзяржаўная ўстанова, а не прыватны банк, каб вызначаць курс долара (тым больш у парушэнне заключаных раней са студэнтамі дамоваў). Калі універсітэцкая адміністрацыя не адступіцца ад свайго, студэнты маюць намер звярнуцца ў суд. Дапамагчы ім у гэтым паабяцалі свабодныя прафсаюзы.

Наталля ВАЛАКІДА

КДБ хоча ў Інтэрнэт

У хуткім часе ў глабальнай інфармацыйнай сістэме Інтэрнэт (прынамсі, у беларускай яе частцы) з'явіцца старонка беларускага КДБ.

Пра гэта на прэс-канферэнцыі, прысвечанай абароне інфармацыйнай прасторы Беларусі, паведаміў Віктар Кузьмін, старшы інжынер Камітэта дзяржбяспекі Беларусі. *«Усе асноўныя спецслужбы свету маюць свае афіцыйныя web-старонкі ў Інтэрнэце альбо маюць намер іх стварыць»*, — сказаў В.Кузьмін. Такім чынам, беларускі КДБ не збіраецца адставаць ад ЦРУ, брытанскай МІ-6 або ізраільскага Масада і ўжо актыўна працуе над стварэннем уласнай старонкі.

Для тых, хто яшчэ не вельмі арыентуецца ў «сусветнай павуціне», як яшчэ называюць Інтэрнэт, нагадаем, што ў прынцыпе кожны чалавек ці ўстанова можа стварыць сваю web-старонку і змясціць там любую інфармацыю: тэксты, здымкі, малюнкі, аўдыё- і відэазапісы. Звычайна ўстановы, у тым ліку і дзяржаўныя, паведамляюць усім цікаўным інфармацыю аб сваёй працы. Пра што ж будуць расказваць беларускія спецслужбы? Адказу пакуль няма.

Зрэшты, камп'ютэр у нас маюць нямногія, а радыёпрыёмнікі ёсць практычна ў кожнага. Падчас прэс-канферэнцыі намеснік начальніка аддзела эканамічнага кіравання КДБ Беларусі Міхаіл Азарэнка паведаміў, што КДБ ніяк не перашкаджае вяшчанню заходніх «радыёгаласоў» на Беларусь і не плануе ўключаць «глушылкі» ў далейшым. М.Азарэнка лічыць немагчымай на сённяшні дзень «інвентарызацыю» тэхнікі, пры дапамозе якой можна вырабляць улёткі, друкаваць «самвыдатаўскую» літаратуру і г.д. У савецкія часы нават пішучыя машынкі былі на ўліку ў «органах», а цяпер рэгістрацыі падлягаюць толькі высакаякасныя паліграфічныя сістэмы, а таксама каляровыя капіравальныя машыны (ксераксы) — каб ва ўладальнікаў не ўзнікла спакуса самім друкаваць каштоўныя паперы або грошы.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Пенсіі

З 1 кастрычніка пенсіі ў сярэднім павялічацца на 15,3%. Сярэдняя пенсія будзе 2 мільёны 100 тысяч рублёў, а максімальная ўзрасце да 2 мільёнаў 511 тысяч рублёў. Памер мінімальнай пенсіі разам з устаноўленай урадам даплатай складзе ўсяго 1 мільён 50 тысяч рублёў.

Даўгі

Аб'ём запазычанасці Беларусі за расійскі газ з пачатку гэтага года павялічыўся на 126,5 мільёна долараў ЗША і перавысіў 222 мільёны долараў. У сувязі з запазычанасцю РАТ «Газпром» абмяжаваў свае пастаўкі ў Беларусь.

Пікеты

Сёння пікет у абарону роднай мовы правядуць сябры Таварыства беларускай мовы. Акцыя пройдзе з 17 да 19 гадзінаў каля станцыі метро «Партызанская».

Серыю пікетаў супраць парушэння правоў чалавека ў Беларусі і ў падтрымку грамадзянскай ініцыятывы «Хартыя'97» правядзе ў Мінску Аб'яднаная грамадзянская партыя. 28 верасня пікет пройдзе ў скверы на вуліцы Гарадскі Вал, 29-га — на рагу вуліц Мельнікайтэ і Раманаўская Слабада, 30-га — на перасячэнні вуліцы Жылуновіча і Партызанскага праспекта. Час акцыяў — з 15 да 18 гадзінаў.

Схапілі толькі аднаго «мінёра»

У Гродзенскай вобласці ў гэтым месяцы «бомбы» падкладваюць адну за адной

Напачатку тыдня па тэлефоне 01 невядомы паабяцаў праз паўтары гадзіны ўзарваць біялагічны факультэт Гродзенскага універсітэта. Бомбу не знайшлі, але ж заняткі былі сарваныя. На наступны дзень пасля ананімнага званка па 02 спецыялісты шукалі міну ў будынку Вышэйшага электратэхнічнага вучылішча, разам з якім знаходзіцца філія аднаго недзяржаўнага інстытута. Зноў-такі беспасяхова. У гэтым вучылішчы з пачатку верасня гэта ўжо другое такое здарэнне.

Усяго ў Гродзенскай вобласці ў верасні паступіла каля дзесяці падобных фальшывых сігналаў. Аднаго «мінёра» — васьмікласніка Першамайскай школы Лідскага раёна — удалося затрымаць. Бацькам давядзецца заплаціць штраф.

Андрэй ДУРЭЙКА

Каму выгадныя выбары?

Беларускія ўлады ў пэўным сэнсе зацікаўленыя ў правядзенні парламенцкіх выбараў, прычым менавіта дэмакратычных, лічыць намеснік старшыні АГП Аляксандр Дабравольскі.

Рэч у тым, што вынікі сапраўды дэмакратычных выбараў *«будуць прызнаныя міжнароднай супольнасцю і прывядуць да легітымізацыі існуючага рэжыму»,* — патлумачыў сваю думку А.Дабравольскі, выступаючы на міжнародным семінары *«Павышэнне эфектыўнасці дзейнасці СМІ ў Рэспубліцы Беларусь»,* што прайшоў пазаўчора ў Мінску. Як лічыць дэпутат Вярхоўнага Савета, рух за перавыбары заканадаўчай улады трэба пачынаць з аднаўлення Цэнтральнай выбарчай камісіі, старшыня якой В.Ганчар быў незаконна зняты напярэдадні рэферэндуму 1996 г. Затым, паводле А.Дабравольскага, варта аднавіць трохбаковыя перамовы *«Вярхоўны Савет — дзеючая ўлада — еўрапейскія структуры».*

На думку віцэ-прэзідэнта Беларускай асацыяцыі журналістаў Уладзіміра Глода, *«цяпер час іграе на дэмакратычныя сілы»,* бо выбары без удзелу апазіцыі міжнародная грамадскасць не прызнае, а таму можна прад'яўляць «любыя патрабаванні»: напрыклад, аб вяртанні Цэнтральнай выбарчай камісіі ў ранейшым складзе пад старшынствам Віктара Ганчара. А вядомы прадпрымальнік А.Патупа выказаў думку, што сёння асноваў для аб'яднання ўсіх дэмакратычных сіл павінна быць не асоба (таму што такіх сярод апазіцыйных палітыкаў ён не бачыць), а стратэгія.

БелаПАН

Глабальнае ачышчэнне

У крымскім горадзе Сакі, дзе знаходзіцца вядомы гразевы курорт, завяршыўся міжнародны кангрэс «Экалогія і ачышчэнне чалавека».

Як паведамляе агенцтва БелаПАН, у кангрэсе ўзялі ўдзел 150 тэарэтыкаў і практыкаў — з Украіны, Беларусі, Літвы, Балгарыі і Карэі. Яны разглядалі вельмі важныя праблемы — шляхі развіцця агульнапланетарнай экалагічнай этыкі. Удзельнікі кангрэса прынялі таксама зварот да кіраўнікоў дзяржаваў, рэлігійных канфесіяў і духоўных цэнтраў аб неабходнасці будаўніцтва Храма Міру, закліканага стаць духоўным цэнтрам планеты Зямля. Застаецца спадзявацца, што на гэтыя глабальныя праекты дадуць грошы багатыя дзяржавы Захаду, якія чамусьці не прыслалі сваіх прадстаўнікоў на кангрэс ачышчэнцаў.

М.Н.

Бацюшкі слухалі страляніну

У гродзенскім 28-м армейскім корпусе адбыліся даволі маштабныя вучэнні.

У манеўрах удзельнічалі 4 тысячы вайскоўцаў, 100 танкаў, артылерыя і авіяцыя. Назіралі за вучэннямі нашы сябры з расійскага міністэрства абароны, ваенныя аташэ, а таксама ўпершыню — праваслаўныя бацюшкі.

Не хапіла пораху

У вайсковым гарадку Гожа, што на дарозе Гродна — Друскенікі, апусцелі «парахавыя склепы».

29 верасня ахвотныя змогуць купіць там два сховішчы для боеприпасаў. Пачатковы кошт аднаго сховішча, выстаўленага на аўкцыён, — 246 мільёнаў рублёў, другога — 237 мільёнаў. У іншым месцы прапануецца і больш дарагі аб'ект — вучэбны корпус за 1 мільярд рублёў.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

А вінаваты стрэлачнік

У ноч на панядзелак на чыгуначнай станцыі «Магілёў-2» адбылося надзвычайнае здарэнне. Яно магло мець самыя трагічныя наступствы, бо ў брыгады выратавальнікаў не было належнага абсталявання.

Усё адбывалася ўначы. Ад сутыкнення цыстэрны з сернай кіслатой і вагона кіслата пачала выцякаць на зямлю, вылілася каля 40 тон.

Ліквідацыя аварыі цягнулася амаль два дні, працавалі амаль 30 чалавек. Толькі па шчаслівай выпадковасці ніхто не пацярпеў, бо рамонтнікі не мелі належнага рыштунку. Прабоіну спрабавалі заткнуць звычайным бушлатам, драўляным коркам. Натуральна, кіслата ўсё спальвала. Некалькі гадзінаў спатрэбілася, каб разабрацца з прабоінай.

Спецыялісты адзначаюць, што навакольным жыхарам моцна пашанцавала. Не было дажджу, кіслата лілася ў пясчаны насып. У іншым выпадку людзям пагражалі масавыя атручванні ад выпарэнняў.

Вінаватымі ва ўсім прызналі счэпшчыка вагонаў і, канечне ж, стрэлачніка-рэгуліроўшчыка.

У Быхаве злавілі маньяка

У райцэнтры Быхаў Магілёўскай вобласці выкрыты «серыйны забойца».

Быхаўскі маньяк быў затрыманы па падазрэнні ў адным забойстве. Ужо падчас следства ён прызнаў сябе вінаватым яшчэ ў трох смерцях. Усе ахвяры — жанчыны. Забойца паказаў месцы, дзе закопваў парэшткі сваіх ахвяраў. Забойца сказаў, што рабіў сваю чорную справу, «каб супакоіць нервы».

Іван ЗАСАДА

Забралі рыбу разам з ЗІЛам

У Гомельскай вобласці множацца выпадкі канфіскацыі аўтамабіляў, на якіх у Расію вязуць з Беларусі тавар.

Прэс-служба гомельскай міліцыі паведаміла, што ў вобласці старанна выконваецца прэзідэнцкі дэкрэт № 15 аб спыненні вывазу тавараў за мяжу. Працуючы кругласутачна, міліцыянты праверылі ўжо каля 25 тысяч транспартных сродкаў, зафіксавана ўсяго 87 фактаў вывазу тавараў. Асабліва пацярпеў ад дэкрэта ўладальнік прыватнага ЗІЛа, які здаў яго ў арэнду жыхару Масквы. Расіянін спрабаваў вывезці з Гомеля 4 тоны свежамарожанай рыбы, але быў затрыманы. Суд Гомельскага раёна канфіскаваў рыбу разам з грузавіком.

Можа пазбавіцца свайго «Опеля» і жыхар Пінска, чый аўтамабіль з трыкатажам на суму 80 млн. рублёў таксама затрыманы. За падобныя «грахі» могуць страціць свае аўто яшчэ тры ўладальнікі транспартных сродкаў, па чыіх справах вядзецца праверка. І гэта пры тым, што вываз законна купленых тавараў паводле закона не з'яўляецца ніякім злачынствам.

У.В.

Бензін падаражэе

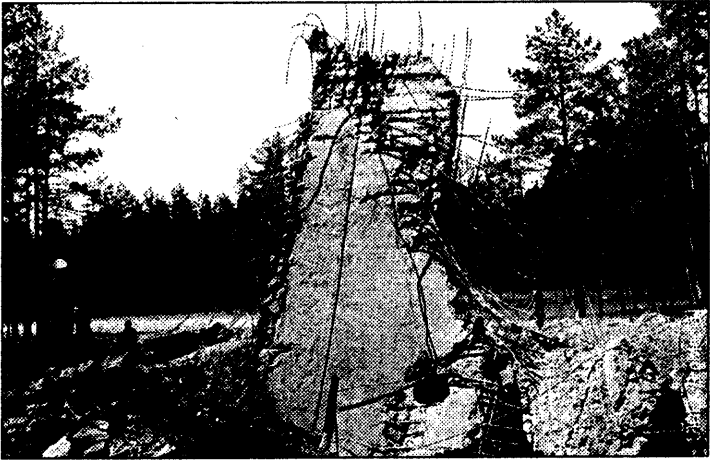
Бліжэйшым часам у Беларусі істотна павысяцца рознічныя цэны на нафтапрадукты.

Як паведаміла інфармаваная крыніца ў дзяржаўным канцэрне «Белнафтахім», урад хутка зацвердзіць адпаведную пастанову. Плануецца, што цана на бензін А-76 на АЗС узрасце на 10%, АІ-92 — на 15%, АІ-95 і дызельнае паліва — на 20%.

БелаПАН

Масква, вярні ракеты!

Аляксандр Лукашэнка выказаў шкадаванне, што Беларусь згадзілася вывесці са сваёй тэрыторыі ядзерную зброю

На здымку: узарваная стартавая пляцоўка ракет сярэдняй дальнасці ў Слуцкім раёне (фота з архіва).

У сераду, падчас наведвання адной з частак войскаў супрацьпаветранай абароны, прэзідэнт заявіў літаральна наступнае: *«Мы дапусцілі вялікую стратэгічную памылку, і гэта мела наступствы на перамовах Расіі з NATO. Расія стала больш згаворлівай, калі ў Беларусі не засталося ніводнай адзінкі ядзернай зброі. Я думаю, да расіянаў прыйдзе калі-небудзь усведамленне таго, што нам трэба мацаваць абараназдольнасць».*

Нагадаем, што некаторыя прэзідэнцкія чыноўнікі і раней шкадавалі аб страчаных боегалоўках, а таксама гаварылі аб неабходнасці іх вяртання ў Беларусь. Але ўпершыню адкрыта пра гэта сказаў сам Лукашэнка.

Што хаваецца за гэтымі словамі? Чарговая спроба напалохаць Захад ці тонкі разлік на тое, што Масква прыслухаецца да свайго беларускага саюзніка і захоча вярнуць ракеты на пярэдні край абароны?

Мы папрасілі пракаментаваць заяву прэзідэнта былога старшыню Вярхоўнага Савета Станіслава Шушкевіча. Менавіта ў тыя гады, калі Шушкевіч стаяў на чале дзяржавы, парламентам быў зацверджаны бяз'ядзерны статус Беларусі і пачаўся вывад з нашай тэрыторыі ядзерных боегаловак.

«Ведаеце, няма лекаў ад гэтай хваробы», — сказаў Станіслаў Шушкевіч. Былы спікер лічыць, што Лукашэнку проста няма больш пра што гаварыць і чым хваліцца. У краіне крызіс, інфляцыя, растуць цэны, таму ён у сваім палітрукоўскім стылі і робіць такія скандальныя, бязглуздыя заявы. Шушкевіч перакананы, што беларускія ўлады паступілі слушна, адмовіўшыся ў свой час ад захавання чужой ядзернай зброі, бо небяспечна для краіны і яе насельніцтва ўтрымліваць ракеты і станцыі радыёлакацыйнага сачэння. У выпадку ваеннага канфлікту першы ўдар праціўнік наносіць менавіта па такіх аб'ектах.

Станіслаў Шушкевіч лічыць, што такімі заявамі А.Лукашэнка парушае і беларускую Канстытуцыю, у якой гаворыцца аб бяз'ядзерным статусе нашай краіны.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Акадэмікі апраўдалі «тарашкевіцу»

Рэдакцыя газеты «Наша Ніва», якая адстойвае ў Вышэйшым гаспадарчым судзе свае права карыстацца дарэформенным беларускім правапісам, атрымала нечаканую падтрымку з боку экспертаў Інстытута мовазнаўства Акадэміі навук.

Нагадаем, што рэдакцыя «Нашай Нівы» звярнулася ў суд пасля таго, як Дзяржкамдрук вынес газеце папярэджанне за карыстанне ненарматыўным правапісам — «тарашкевіцай». Дзяржкамдрук спасылаецца на Закон аб СМІ, які абавязвае выкарыстоўваць «агульнапрынятыя нормы мовы». Гэтая праблема з'яўляецца справай выключна філалагічнай. Суд вырашыў звярнуцца да экспертаў, каб тыя далі сваю ацэнку аднасна абгрунтаванасці дзяржкамдруўскага папярэджання.

Экспертны савет, у які ўвайшлі вядомыя навукоўцы-філолагі, прычым не толькі з Акадэміі, павінен быў даць адказы на тры пытанні суда: што такое агульнапрынятыя нормы мовы, у скажэнні якіх абвінавачваюць «Нашу Ніву», у якіх прававых ці філалагічных крыніцах вызначаецца гэтае паняцце і ці з'яўляецца выкарыстанне «тарашкевіцы» скажэннем тых самых нормаў.

І вось у аўторак эксперты зрабілі сваё заключэнне, з якога вынікае, што ў сучаснай навуковай літаратуры паняцце "агульнапрынятыя нормы" не выкарыстоўваецца і ніякімі прававымі актамі не рэгламентуецца. Акадэмічныя мовазнаўцы таксама лічаць, што правапіс, які існаваў у Беларусі да 1933 г., не скажае нормаў беларускай мовы і можа выкарыстоўвацца ў літаратуры. «Наркомаўскі» ж правапіс з'яўляецца абавязковай нормай толькі для дзяржаўных ведамстваў і навучальных установаў.

Такім чынам, акадэмікі апраўдалі «тарашкевіцу» і «Нашу Ніву». Апошняе слова за судом.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Адным махам пяра

Сумесны беларуска-расійска-аўстрыйскі банк яшчэ толькі ствараецца, але прэзідэнт Лукашэнка ўжо «нацыяналізаваў» яго

Колькі месяцаў таму Нацыянальны банк пачаў шукаць замежных партнёраў для стварэння сумеснага банка, які б спецыялізаваўся на міжнародных гандлёвых аперацыях і стымуляванні інвестыцыйнай дзейнасці. Кіраваў перамовамі Генадзь Алейнікаў, былы старшыня Нацбанка, які пасля адстаўкі павінен быў заняць пост кіраўніка сумеснага банка. Нягледзячы нават на невялікую прывабнасць беларускай эканомікі для інвестараў, адшукаць партнёраў Нацбанк здолеў. Імі сталі маскоўскі банк «Возрождение» і аўстрыйскае акцыянернае таварыства інвестыцыяў, кіравання маёмасцю і капіталам *INVB*.

Бліжэй да восені стала вядома, што статутны капітал новага банка павінен скласці прыкладна 10 млн. долараў. Ад замежных партнёраў ужо было атрымана пацверджанне аб укладанні ў праект спачатку 2,5 млн. долараў. Доля Нацыянальнага банка на пачатку павінна скласці недзе 177,5 млрд. беларускіх рублёў. Улічваючы праблемы з фінансамі, беларускі бок вырашыў у якасці сваёй долі ўнесці будынак па вул. Савецкай 12, які належаў раней банку-банкруту «Дукат», а таксама аўтамабіль «Мерседэс».

Справе, здаецца, нават не пашкодзіў фінансавы крызіс. Сюрпрыз чакаў стваральнікаў з нечаканага боку. Аляксандр Лукашэнка, у якога прасілі дазвол на перадачу будынка новаму банку, дазвол даў і справу адобрыў. Але апошняя фраза прэзідэнцкай рэзалюцыі фактычна ўсё перакрэсліла: *«банк должен быть белорусским и государственным, здание банка следует оценить на приличную сумму».*

У выніку чыноўнікі Нацбанка не могуць зараз зразумець: як банк можа быць адначасова *сумесным, беларускім і дзяржаўным?* Узяць на сябе адказнасць і працягваць справу па стварэнні сумеснага банка пасля такой рэзалюцыі яны баяцца.

Алесь САДОЎСКІ

Наркаманы пераходзяць на гераін

За апошнія дзесяць гадоў колькасць ВІЧ-інфіцыраваных вырасла ў Беларусі ў 1.086 разоў. Не здзіўляйцеся, гэта сапраўды так: у 1987 годзе ў нас было 2 зарэгістраваныя выпадкі заражэння ВІЧ-інфекцыяй, а на пачатак 1998 г. — 2.173. За восем месяцаў гэтага года лічба павялічылася яшчэ на 386. Такія вось тэмпы. Спецыялісты прагназуюць, што да канца года ў нашай краіне будзе каля 2,5 тысяч носьбітаў СНІДу.

Пасля 1996 года асноўным шляхам заражэння ўпэўнена стаў параэнтэральны — праз кроў. Такім спосабам заражаецца прыкладна 86 працэнтаў ВІЧ-інфіцыраваных. Яшчэ 15% — полавым. Астатняе прыходзіцца на вертыкальны шлях — калі маці заражае дзіця ў перыяд цяжарнасці.

Што значыць параэнтэральны шлях? Гэта наркаманія, гэта заражэнне праз нестэрыльны шпрыц. Барацьба са СНІДам у нашых умовах азначае барацьбу з наркаманіяй. А тут вам ніхто нічога канкрэтнага не скажа, нават колькі ў нас наркаманаў і чаго нам чакаць у самым бліжэйшым будучым. Адно можна сцвярджаць дакладна: колькасць наркаманаў няўхільна расце, а гэта, у сваю чаргу, азначае, што будзе расці і колькасць ВІЧ-інфіцыраваных.

«Гераінавая» рэвалюцыя

Самымі масавымі «спажыўцамі» наркотыкаў у Мінску з'яўляюцца Заводскі і Ленінскі раёны. Асабліва шмат «кропак» у Заводскім раёне, чаму спрыяе вялікі прыватны сектар.

Апошнім часам у асяроддзі наркаманаў адбываецца «гераінавая» рэвалюцыя — яны пераходзяць з апіятаў (разнастайная дрэнь з макавай саломкі) на гераін. Гэта таксама ўнутрывенныя ін'екцыі, але большы кайф дый кошт прыблізна аднолькавы. Адна доза гераіну (0,25 грама) каштуе 25 долараў. Адзін грам, адпаведна, ад 100 да 125 долараў.

Да Мінска гераін робіць шлях далёкі і звілісты: з Афганістана, праз Сярэднюю Азію, далей — Масква, Санкт-Пецярбург і, нарэшце, сталіца нашай радзімы.

Рэспубліканскі цэнтр прафілактыкі СНІДу праводзіць рэгулярныя апытанні сярод наркаманаў. Вось некаторыя вынікі: 2/3 наркаманаў маюць стаж ужывання наркотыкаў 3 гады і менш, 20 працэнтаў — менш года, 2/3 ужываюць наркотыкі штодзённа, 60 працэнтаў напаўняюць шпрыц з агульнай ёмістасці, 80 працэнтаў выкарыстоўваюць адзін шпрыц шматразова і г.д. Калі вірус трапіў у наркакампанію, гавораць спецыялісты, то на працягу трох гадоў заражаюцца ўсе члены групоўкі.

Шпрыцы для наркаманаў

Магчыма, нямногія ведаюць, што ў Беларусі існуе дзяржаўная праграма прафілактыкі ВІЧ-інфекцыі на 1997—2000 гады. Дакумент налічвае ажно 64 пункты і вытрыманы ў старасавецкім духу: арганізаваць, укараніць, забяспечыць і г.д. Вызначана мноства адказных — ад міністэрства аховы здароўя да МУС і мінабароны. Ёсць, праўда, падазрэнне, што ў сямі нянек дзіця, па традыцыі, застанецца без вока. Будзем, аднак, спадзявацца на лепшае.

Адзін з пунктаў праграмы прадугледжвае: «Арганізаваць пры наркалагічных дыспансерах пункты выдачы наркаманам дэзінфіцыруючых сродкаў, прэзерватываў і шпрыцаў з наступным іх абменам». У прынцыпе, разумна. Але, скажам, у Мінску такі пункт толькі адзін — на вуліцы Перадавой, яшчэ два — у Светлагорску.

Між іншым, на вул.Перадавой наркаманам мяняюць толькі шпрыцы. Масавых наведванняў не адзначана. Бываюць дні, калі не прыходзіць ніхто. Дый калі прыходзяць, то толькі тыя, хто ўжо «засвечаны» — стаіць на ўліку. Ёсць тут, праўда, і ананімны ўлік, але і мне масавасці не відаць. Як мне сказалі на Перадавой, праблема чыстага шпрыца не галоўная: калі ў чалавека знаходзяцца долары на гераін, то купіць шпрыц не ёсць невырашальная задача. Кожны сёмы, хто прыходзіць сюды — ВІЧ-інфіцыраваны. А арганізавана ўсё не сказаць што вельмі разумна — шпрыцы мяняюць у тым жа кабінеце, што і вядуць прыём наркаманаў. Уявіце: урач-нарколаг пераконвае наведвальніка, што наркотыкі дрэнь — і тут жа выдае шпрыцы — выдатны «прапагандысцкі» эфект.

У бліжэйшы час запланавана адкрыць пункты па абмене шпрыцаў у Бабруйску, Магілёве, Баранавічах. Фінансаванне іх будзе ісці пераважна праз ААН.

Што датычыць псіхалагічнай дапамогі наркаманам і хворым на СНІД, то варыянтаў пакуль няшмат. У Мінску, напрыклад, гэтым займаецца толькі інфармацыйны цэнтр «Шанс» (тэл. 246-41-73). Працуюць валанцёры (40—45 чалавек), яны рыхтуюць інфармацыйныя матэрыялы, ладзяць адукацыйныя курсы сярод будучых патэнцыяльных носьбітаў вірусу. Магчыма, так і трэба, але нават у сталіцы такі цэнтр адзін, а наркотыкі ўжываюць зараз паўсюдна, яны ўжо дайшлі і да вёскі.

Паглядзім на Захад

У Германіі ўжыванне наркотыкаў — рэч крымінальная. Але суддзя, не пачынаючы працэсу, пытае ў наркамана: ці жадае ён прайсці добраахвотнае лячэнне? Калі так, то турмы не будзе. Існуе, напрыклад, сетка альтэрнатыўных клінік «Дайтоп», дзе праводзяць дэзінтаксікацыю, а потым курс узмоцненай псіхатэрапіі — яго вядуць самі ж былыя наркаманы. Эфектыўнасць «Дайтопаў» — 30—40 працэнтаў, што вышэй, чым у псіхіятрычных клініках.

Няма прывычных лекаў і ў бальніцах сусветнай арганізацыі «Нарканон», а эфектыўнасць яшчэ вышэй — да 70 працэнтаў. Тут ачышчаюць арганізм вітамінамі, каліевамагнієвымі растворамі, 2-тыднёвай саўнай.

Нельга сказаць, што гэтыя звесткі сакрэтныя. Вывучай, карыстайся, тым больш, вялікіх грашовых выдаткаў гэта не патрабуе. Але наўрад ці падобныя клінікі прыжывуцца ў нашай дзяржаве, дзе ўсё заранёй рэгламентавана і на кожны чых ёсць артыкул у Крымінальным кодэксе.

Дзіўна чуць з вуснаў чыноўнікаў, якія займаюцца праблемай СНІДу, аптымістычныя заявы кшталту: вось, маўляў, у нас такая моцная, усебаковая праграма, мы ўсё выдатна арганізуем, падключым грамадскасць — і канец СНІДу. Варта заўважыць, што ніводнай краіне гэта яшчэ не ўдавалася.

Андрэй СЯРЖАН

«Могілкі» каля Быхава

Многія жыхары ваеннага гарадка шкадуюць, што разваліўся СССР.

Ад самалётаў–ракетаносцаў засталіся толькі шасі.

У савецкія часы каля райцэнтра Быхаў Магілёўскай вобласці дыслацыраваўся гарнізон марской авіяцыі. Гэта быў адзін з самых засакрэчаных аб'ектаў на беларускай зямлі. Цяпер ваенная база нікому не патрэбная. Хіба толькі быхаўскай міліцыі, якая ўтульна абасналася ў колішнім штабе каля самай узлётна-пасадачнай паласы. А па ўзлётнай бетонцы цяпер прагульваюцца статкі кароў і час ад часу праязджаюць запрэжаныя ў калёсы коні. Справа ў тым, што зямлю вакол паласы спрытныя мясцовыя жыхары прырасцавалі пад бульбяныя плантацыі, нягледзячы на тое, што тутэйшая глеба добра атручаная авіяцыйным палівам ды іншымі шкоднымі рэчывамі.

Адлятаючы на расійскія ваенныя базы, авіятары пакінулі пасля сябе на быхаўскай зямлі горы смецця ў выглядзе розных самалётных частак — фюзеляжаў, шасі, «хвастоў». Застаўся тут яшчэ адзін «могільнік» — так людзі называюць галоўную плошчу ваенгарадка. Тут па перыметры ўстаноўлены некалькі дзесяткаў бюстаў вайсковых герояў, стаяць таксама бюсты Чапаева, Фрунзе, Кірава і Калініна.

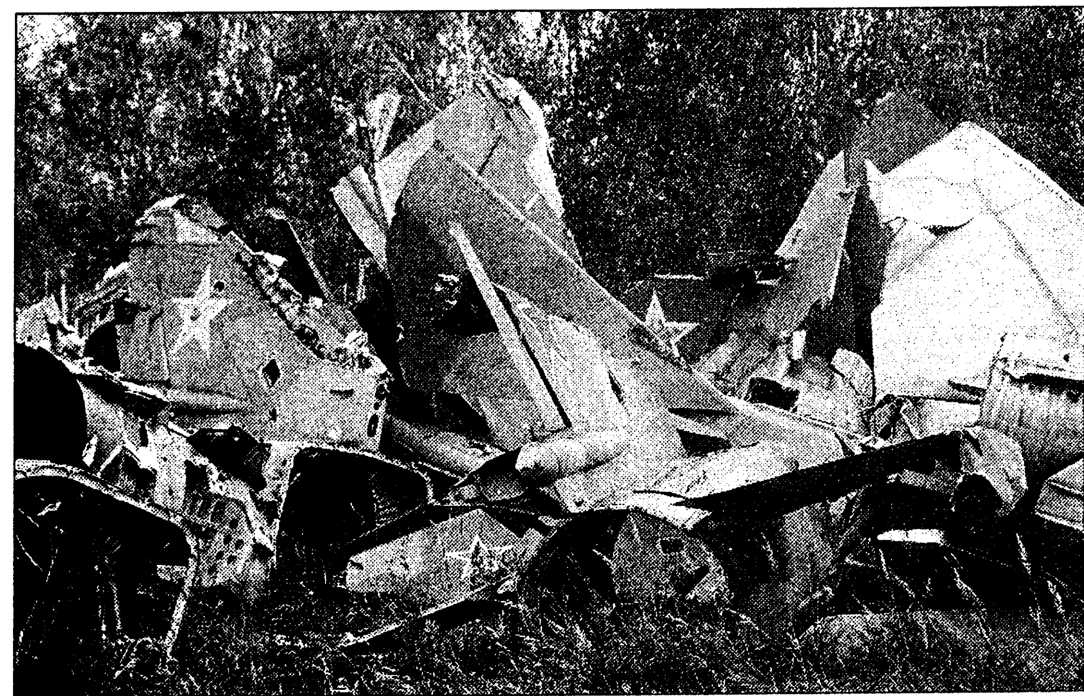
З часоў расфармавання гарнізона ў быхаўскія хаты прыйшоў доўгачаканы спакой і цішыня. Але для жыхароў некалі элітнага гарадка цяпер не лепшы час.

Анатоль КЛЯШЧУК

Фота аўтара

На ўзлётнай паласе цяпер пасвяць кароў.

Такога «дабра» на авіябазе шмат.

НАВІНЫ
25 верасня 1998 г., № 102

Воля и вера

Из цикла «Частное мнение гражданина Старикевича»

Если составить сегодня словесные портреты белорусских оппозиционеров, то у большинства из них среди особых примет будут фигурировать потухшие глаза. Они безусловно выдают внутреннее состояние: усталость, разочарование, неверие в возможность что-либо изменить.

Последние десять лет по праву могут называться десятилетием разбитых надежд. Все начиналось неправдоподобно хорошо. Даже путь к независимости, который обычно бывает обильно полит кровью, Беларусь прошла без потрясений и людского горя.

СУДЬБА уготовила нам испытание на прочность несколько позже. Попутный ветер сменился сначала полным штилем. И пока капитаны, вместо того, чтобы пустить в ход весла, озирались по сторонам в ожидании очередных милостей от природы, налетела буря. Корабль, степень надежности которого оставляла желать много лучшего, быстро потерпел крушение.

Понятно, что требовать хорошего настроения от тех, кто цепляется за плавающие на поверхности доски, не приходится. Но необходимо помнить, что спасение утопающих — дело рук самих утопающих. Тот, кто безвольно опустит эти самые руки, неминуемо пойдет ко дну на корм рыбам.

Выбор, собственно говоря, невелик. Либо сохранять присутствие духа и стараться выплыть даже если земля не просматривается на горизонте. Либо смиренно ожидать своей участи, переругиваясь с товарищами по несчастью.

Увы, очень многие представители белорусской антипрезидентской оппозиции действуют по второму варианту. Они чего-то ждут: то ли спасательного круга, брошенного с западного берега, то ли, что президентская береговая охрана возьмет на борт своего корабля и отконвоирует к строго отведенным местам в парламенте. А пока любое действие, предпринимаемое соседом, начинают поносить на чем свет стоит.

В ЭТОМ СМЫСЛЕ настоящим откровением стало поведение оппозиционных кругов в истории, когда Сергей Наумчик предложил нынешним властям посадить его в тюрьму в обмен на свободу молодых политзаключенных Павла Северинца и Алексея Шидловского. Своим обращением он поставил президентскую сторону в тупиковую ситуацию: для нее был одинаково плох любой ответ, хоть положительный, хоть отрицательный. Промолчал не только Лукашенко, обычно не упускающий малейшего повода лягнуть своих противников, но и его штатные подпевалы.

За них все сделали независимые газеты, обрушившиеся на Наумчика с обвинениями, позаимствованными из арсенала коммунистической пропаганды. *«Попытка заработать политический капитал», «экстравагантный поступок с целью привлечь к себе внимание»* — это только самые мягкие из обвинений, прозвучавших в адрес человека, не так уж мало сделавшего для своей страны. Один из особо интеллектуальных авторов на страницах своего издания и вовсе охарактеризовал поступок Наумчика с применением выражений из лексикона подзаборной шпаны. В общем, каждый оценил случившееся в меру собственной испорченности. И никто из наших славящихся своей демократичностью и толерантностью умов даже не рассматривал возможность того, что для Сергея Наумчика это был чисто моральный шаг. А стоило бы хоть теоретически допустить такую возможность.

Я убежден, что Наумчик не нуждается в адвокатах, но позволю себе напомнить об одном факте его биографии. В 1992 году, когда обсуждался вопрос о референдуме по роспуску Верховного Совета, ряд депутатов парламента заявили, что покинут свои посты в Верховном Совете в случае, если плебисцит не будет назначен. Однако после принятия отрицательного решения у многих нашлись веские доводы, почему необходимо остаться. Свое слово сдержал только Наумчик, возможно вопреки политической целесообразности. Но сдержал.

Эпизод с Наумчиком является наглядной демонстрацией того, как собственное бессилие по отношению к врагу компенсируется укусом союзника. Ситуация, между прочим, чисто житейская. Очень часто свое разочарование по тому или иному поводу мы вымещаем на своих близких. Нам так проще, ведь для этого много ума не надо. Вот только чести это никому не делает.

НАША ОППОЗИЦИЯ в большинстве своем удобнее всего чувствует себя в образе жертвы. Конечно, писать жалобы международному сообществу на бесчинства режима гораздо легче, чем рассчитаться с ним за унижения. Однако необходимо помнить, что те, кто исповедуют психологию потерпевших, победителями не становятся никогда.

Впрочем, и этих маленьких радостей они могут лишиться. Во-первых, на Западе уже сообразили, что от нашей политтусовки, кроме очередных стенаний, ждать нечего. Ну раз так, пеняйте на себя, ребята, будем иметь дело с тем, кто что-то из себя представляет. Последнее время Европа ищет пути компромисса с официальным Минском. Если Лукашенко согласится хотя бы на проведение парламентских выборов, то вновь станет персоной грата по ту сторону Буга.

Во-вторых, не исключено, что очень скоро Западу будет не до Беларуси. Развитие ситуации в России внушает мало оптимизма. Если коммуно-имперским силам удастся закрепиться у власти, то белорусский вопрос будет снят с повестки дня. Нас в этом случае ждет практически неминуемая потеря государственности в обмен на хорошо знакомые прелести жизни в стране, по какому-то недоразумению считающей себя сверхдержавой. Дай Бог, чтобы этого не произошло, но нужно быть готовым и к такому развитию событий.

Так или иначе, даже если не брать в расчет мрачноватые перспективы, то положение, в котором мы находится сегодня, выглядит достаточно беспросветным. Чтобы переломить ситуацию, необходимо прежде всего избавиться от ощущения безысходности. Для этого нужны, в первую очередь, нравственные ориентиры, своего рода источники моральных сил, если не для всего общества, то для лучшей его части.

СИМВОЛОМ США является статуя Свободы, и ее дух незримо, но уверенно витает над американским обществом. Не хотелось бы проводить прямые параллели, но все те места, куда в Беларуси возят иностранных гостей — Хатынь, Курапаты, Брестская крепость — это кладбища. Уважение к памяти предков является непременной составляющей нормального общества. Но могилы все же не могут служить в качестве идеала.

Иначе как реквиемом белорусской нации нельзя назвать последнюю книгу Василя Быкова «Стена». Это при том, что Быков — единственный, кто является безусловным авторитетом для любого нормального гражданина Беларуси. Особо гнетущее впечатление остается после прочтения заглавного рассказа, главный персонаж которого, приложив нечеловеческие усилия, для того чтобы пробить стену своей камеры, оказывается у виселицы во внутреннем дворике тюрьмы.

Тем, кто считает, что хоронить белорусов как нацию пока рановато, весьма желательно определить собственные идеалы. Сложность заключается в том, что в этой области любые новостройки, как, например, воссозданный московский Храм Христа Спасителя, выглядят пошлой пародией. Исторического материала у нас не так много. На мой взгляд, означенным целям может послужить образ БНР, сохранившей благодаря усилиям диаспоры некоторые атрибуты государственности. Вопрос это, безусловно, дискуссионный, но в любом случае решать его рано или поздно придется.

Чтобы переломить ситуацию, необходимо прежде всего избавиться от ощущения безысходности

Многие считают, что ситуация у нас хуже некуда — хоть ты пойди и утопись...

Черпать вдохновение можно и из конкретных примеров. Мог ли подумать девятнадцатилетний литовский юноша Валдас Адамкус, сражаясь в лесах с войсками НКВД, что спустя более чем полвека он станет президентом своей страны? Едва ли, но тем не менее идею служения Родине он пронес через всю жизнь, и в конце концов она нашла более чем реальное воплощение.

Меньше повезло белорусскому патриоту Борису Рагуле, которому была посвящена предыдущая статья цикла. Но когда я стал свидетелем его встречи в Вильнюсе с бывшими сослуживцами по эскадрону, то поразился тому, что уровень национального самосознания этих простых людей куда выше, чем у многих представителей оппозиционной элиты. «Рагулевцы» не искали тогда и не ищут теперь наград за свою деятельность. Заряду, сохранившемуся у этих пожилых людей, могут позавидовать молодые. Это настоящие БОЙЦЫ, которых ныне в Беларуси так не хватает. Они верят, что сделанное ими не пропадет и послужит следующим поколениям белорусов.

Тот трагический в нашей истории период, когда страна оказалась между двумя чудовищами — гитлеровским фашизмом и советским коммунизмом — тоже никак не назовешь простым. В этой ситуации Борис Рагуля не жаловался на судьбу, не ждал у моря погоды, а брался и делал то, что считал правильным. И начинал он не с высокопарных заявлений и мудрых программ, а с конкретных дел на своем уровне.

В ЭТОЙ СВЯЗИ мне вспомнился недавний разговор с коллегой о «Молодом Фронте». Мнение собеседника было таково: *«Они, конечно, молодцы, что-то делают. Но, понимаешь, смелость Паши Северинца* (который, кстати, в это время находился под арестом. — **А.С.**) *— это смелость сержанта».*

Даже если принять такую сомнительную постановку вопроса, то смелость сержанта (так же можно охарактеризовать и то, что в свое время делал Рагуля, которому, кстати, в годы войны было столько же лет, сколько сейчас Северинцу) все же гораздо лучше трусости генералов, которую мне лично доводилось наблюдать достаточно часто. Хорошо, что тот боевой дух, который присущ «рагулевцам», в наше время переняли ребята из «Молодого Фронта». Надежды на будущее можно связывать только с целеустремленными людьми.

Глухая неприязнь некоторых старших товарищей к Северинцу во многом обусловлена тем, что в перспективном плане он сильнее их всех вместе взятых. Другое дело, сумеет ли руководитель «Молодого Фронта» реализовать свой потенциал. Для многих было бы выгоднее, чтобы он пошел по апробированному пути «круглых столов», поездок за границу и петиций в ЕС, и на эту дорогу его безусловно попытаются столкнуть. Пока, правда, плохо получается: в отличие от других молодежных организаций «фронтовцы» на посиделки с Лукашенко не ходят.

На общем унылом фоне «Молодой Фронт» выделяется своим задором и оптимизмом. Его члены не испытали того количества разочарований, которое выпало на долю политиков предыдущего призыва. Важно, чтобы этот настрой «фронтовцы» сумели пронести через все испытания, коих будет немало.

Очень желательно, чтобы встряхнулись и сбросили с плеч груз отрицательных эмоций и все остальные. Британский поэт Редьярд Киплинг писал:

Умей принудить сердце, нервы, тело
Тебе служить, когда в твоей груди
Уже давно все пусто, все сгорело,
И только Воля говорит: «Иди!»

Не стоит искать психологические «норки», чтобы переждать тяжелые времена. От тех, кто разуверился в возможности что-то изменить сегодня, я не раз слышал фразу: ***«Моя задача так воспитать своих детей в этом обществе, чтобы они выросли настоящими белорусами»***. Желание похвальное, но сложновыполнимое. Если мы будем находиться на положении диаспоры в своей стране, то неизбежен процесс ассимиляции. Очень велика вероятность, что дети сформируются главным образом под влиянием внешней среды, а не родителей. И идентифицировать себя как белорусов, патриотов своей страны будет лишь малая часть из них.

Еще более наивной представляется и относительно популярная в последнее время идея проникновения во власть с тем, чтобы впоследствии изменить ее изнутри. Власть просто растворит в себе инородные тела без всяких последствий для собственного облика.

НАДО ЧЕСТНО сказать себе: *«У нас сегодня мало оснований для радости. Но их количество не увеличится само по себе. Только собственными руками мы можем создать свою страну. И только в этом случае имеем право рассчитывать на достойную жизнь»*. В противном случае все, что уже положено ранее на алтарь Родины, обратится в прах. Слова «я сделал все возможное», если отсутствует результат, стоят очень недорого.

Выстоять и победить можно только при наличии неординарной воли и веры в успех. С этими качествами можно пройти через любые испытания. Потому что, даже когда потеряно все, остается будущее. Этого достаточно.

Александр СТАРИКЕВИЧ

Браты па няшчасцю

«Садружнасць няшчасных дзяржаваў» — так цяпер называюць СНД

Некаторыя краіны Садружнасці пачалі шукаць выйсце з тупіка самастойна ці аб'ядноўваючыся ў групы па інтарэсах. Тым не менш, ніхто з 12 прэзідэнтаў краінаў-удзельніцаў адназначна ні разу не заявіў, што СНД — структура мёртвая і непатрэбная. Усе гавораць толькі аб рэфармаванні Садружнасці. Гэтым займаецца новы выканаўчы сакратар СНД Барыс Беразоўскі.

Як ні дзіўна, але першым сваё скептычнае стаўленне да рэфармавання СНД выказаў галоўны на постсавецкай прасторы інтэгратар Аляксандр Лукашэнка. Ён заявіў, што наўрад ці Беразоўскаму ўдасца абнавіць структуру Садружнасці і з яго за гэта абавязкова зробяць «козла отпущения».

Каб пераканацца ў слушнасці словаў Лукашэнкі, выканаўчаму сакратару спатрэбілася ўсяго чатыры месяцы.

Выступаючы на мінулым тыдні ў мінскай штаб-кватэры СНД, Беразоўскі раптам прызнаў, што агульнага рашэння праблемаў Садружнасці на сёння не існуе, а само СНД усяго толькі механізм збліжэння інтарэсаў. Беразоўскі гаворыць, што ўнутры СНД паўсталі групы дзяржаваў, аб'яднаныя агульнымі, часам палярнымі інтарэсамі. І сапраўды, калі Таджыкістан занепакоены тым, як не дапусціць на сваю тэрыторыю афганскіх талібаў, то для Беларусі гэтая праблема зусім не асноўная. Нашая краіна хоць і падпісала дагавор аб калектыўнай бяспецы, але Лукашэнка заявіў, што ніводзін беларускі салдат у Таджыкістан пасланы не будзе. За час работы ў апараце СНД Беразоўскі, па яговых словах, добра вывучыў, якія інтарэсы адстойвае тая ці іншая краіна, і цяпер можа амаль дакладна вызначыць, па якім з пытанняў якая дзяржава будзе «за», а па якім — «супраць».

Барыс Беразоўскі рана апладзіруе?

Некалькі месяцаў таму Барыс Беразоўскі выглядаў аптымістам і многа гаварыў аб «нерэалізаваных магчымасцях» СНД. Цяпер Барыс Абрамавіч гаворыць аб прынцыповай метадалагічнай памылцы, дапушчанай на першым этапе рэфармавання. Па яговых словах, кіраўнікі СНД шмат гаварылі аб рэформе Садружнасці, але так і не вызначылі галоўныя прычыны яе неэфектыўнасці. А яны, на думку Беразоўскага, звязаныя з распадам савецкай імперыі, наступствы чаго ліквідаваць за дзесяць гадоў немагчыма.

На думку многіх спецыялістаў, менавіта расійскі крызіс з'яўляецца цяпер стрымліваючым фактарам на шляху рэфармавання СНД. Слушнасць гэтых меркаванняў нядаўна пацвердзіў і Лукашэнка, які заявіў, што варта пачакаць, пакуль Расія разбярэцца з крызісам і сфармулюе сваю ясную пазіцыю адносна СНД. Аднак спецыялісты не выключаюць, што расійскі крызіс можа набыць перманентны характар, і тады праблема рэфармавання Садружнасці будзе наогул знятая з парадку дня як непатрэбная.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Варшава хоча кантактаваць з Мінскам, але...

Прэзідэнт Польшчы Аляксандр Квасьнеўскі даў інтэрв'ю журналістам радыё «Беласток» Яраславу Іванюку і Рэнаце Рэда. Падчас гутаркі зайшла размова адносна стану цяперашніх польска-беларускіх стасункаў. *«Польшча хоча, каб эканамічныя і палітычныя кантакты паміж нашымі краінамі развіваліся»,* — сказаў А.Квасьнеўскі. У якасці станоўчага прыкладу польска-беларускага супрацоўніцтва Квасьнеўскі адзначыў нядаўняе святкаванне ў Навагрудку 200-гадовага юбілею Адама Міцкевіча.

Але чаму ў Навагрудку польская дэлегацыя была прадстаўленая далёка не першымі дзяржаўнымі асобамі? — пацікавіліся журналісты.

«У гэтым няма нашай віны, — сказаў кіраўнік польскай дзяржавы. — *Проста прэзідэнт Беларусі робіць крокі, якія не ўспрымаюцца міжнароднай супольнасцю і абсалютна не стасуюцца з правіламі паводзінаў, прынятымі ў дэмакратычнай прававой дзяржаве».* Пры гэтым А.Квасьнеўскі прыгадаў роспуск беларускага парламента, канфлікт вакол Драздоў і іншыя факты.

Прэзідэнт А.Квасьнеўскі.

Журналістаў цікавіла, ці лічыць сп.Квасьнеўскі неабходным далучэнне Польшчы да санкцыяў супраць Беларусі, уведзеных многімі еўрапейскімі краінамі.

Польскі лідэр заявіў, што не з'яўляецца прыхільнікам ізаляцыі Беларусі і таму польскія ўлады не дзейнічаюць так радыкальна, як, напрыклад, кіраўніцтва краінаў Еўрасаюза. *«Беларусь нашая суседка, і мы хочам каб кантакты, у тым ліку дыпламатычныя, засталіся нармальнымі»,* — падкрэсліў Аляксандр Квасьнеўскі.

Польскі прэзідэнт некалькі разоў сустракаўся з Аляксандрам Лукашэнкам на розных міжнародных форумах, а таксама ў Віскулях, і расчараваны тым, што яму не ўдалося пераканаць беларускага прэзідэнта наладзіць добрыя адносіны з Еўропай. А.Квасьнеўскі сказаў, што калі беларускае кіраўніцтва пераглядзіць праводзімую ім палітыку, стане прытрымлівацца правілаў дэмакратыі, абароны правоў чалавека, свабоды прэсы і парламентарызму і прагрэс у гэтых пытаннях будзе заўважным, то супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі будзе развівацца без перашкодаў.

Падчас інтэрв'ю закраналася таксама пытанне беларуска-расійскай інтэграцыі. Прэзідэнт Квасьнеўскі лічыць, што мала каму ўдавалася вырашыць эканамічныя праблемы, калі аб'ядноўвацца дзве бедныя краіны. Што датычыць палітычнага саюза, то, на думку сп.Квасьнеўскага, у бліжэйшы час Беларусь наўрад ці адмовіцца ад свайго суверэнітэту, малаверагодна, што прэзідэнт Лукашэнка захоча стаць губернатарам адной з расійскіх правінцыяў. Хутчэй за ўсё і надалей будуць рабіцца спробы інтэграваць эканомікі абедзвюх краінаў, якія і так моцна залежаць адна ад адной. Але наўрад ці інтэграцыя адбудзецца на палітычным узроўні, у Расіі цяпер больш сур'ёзныя праблемы, чым тое, якім будзе сцяг і герб Саюза. Зрэшты, калі гэтыя дзве краіны захочуць аб'яднацца, то ўсё роўна аб'ядноўвацца, заўважыў Аляксандр Квасьнеўскі, але я спакойны, бо, калі гэта і адбудзецца, то не хутка.

Падрыхтаваў
Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Что пишут?

Внук Ельцина уехал

«Внук Бориса Ельцина, едва успев поступить в МГИМО, вскоре после начала учебного года был по собственному желанию отчислен из вуза и уехал учиться в Англию», — пишет «Московский комсомолец».

Выпускник Винчестерского колледжа Борис Ельцин-младший прекрасно сдал экзамены в МГИМО и легко прошел конкурс — 6 человек на место. Президентская семья испугалась экономического кризиса. Поступал президентский внук в вуз до 17 августа. А когда экономика рухнула — сбежал. Семья Ельциных все увереннее обосновывается на Западе. *«Татьяна Дьяченко приобрела себе замок в Австрии, а теперь вот и ее сын предпочел надолго покинуть Родину»,* — считает «Московский комсомолец».

Не дадите денег — будет хуже

«В случае углубления кризиса и отказа Запада предоставить дополнительные кредиты Россия может вспомнить о том, что она остается военной сверхдержавой», — считает газета «Сегодня».

Если Запад откажет России в помощи, Москва под новым руководством может обратиться к своим традиционным друзьям на Ближнем Востоке. Можно, к примеру, возобновить поставки самого современного оружия в Иран, а также в Ливию и в Ирак. Конечно, ни у Ирана, ни у прочих антизападных режимов в третьем мире нет таких денег, чтобы прокормить полторы сотни миллионов голодных россиян. Но этого и не надо. Россия могла бы поставлять оружие в долг или по бартеру. Главное — поскорее передать Ирану и Ираку ракеты и прочую технику, которая сможет нанести серьезные потери англо-американскому флоту в Персидском заливе. Если Ирак и Иран смогут реально противостоять США и в Персидском заливе, начнется серьезный затяжной конфликт, и мировая цена на нефть взлетит с нынешних 13 долларов за баррель до 50 и больше. *«Деньги, которые Запад сегодня не хочет одолжить, он вынужден будет отдать за русскую нефть и газ»,* — считает газета «Сегодня».

Гельмут защищает Билла

В интервью газете *Die Welt* канцлер ФРГ Гельмут Коль заявил о своем возмущении по поводу скандала Клинтон — Левински.

По его словам от всей этой шумихи тошнит. То, что сделал президент, касается только его. Гельмут Коль выразил надежду на то, что Клинтон останется в Белом доме, а интерес американцев переключится рано или поздно на другие темы. Вообще, по мнению немецкого канцлера, ужасно, что ведущая мировая держава позволяет себе подобную дискуссию по столь ничтожной теме так, будто в мире не происходит ничего важного. Например, финансового кризиса, войны в Косово или Центральной Африке.

Тем временем скандал этот приобретает достаточно неожиданные формы. Во всемирной паутине появилось резюме этой истории в понятных и приличных выражениях специально для родителей, которые не знают, как объяснить ее детям. «Доклад Старра для детей» написан детской писательницей Синтией Ликок в форме вопросов и ответов. К примеру, на вопрос «В чем провинился президент Клинтон?», дается ответ, что между неженатыми людьми допускаются некоторые формы физических контактов — поцелуи в щечку, объятия, — но делать то, что делали Моника и Билл, нельзя. Рассчитан этот просветительский опус на детей 10–11 лет.

Жириновский метит в область Ленина

По словам второго человека в парламентской фракции ЛДПР А.Митрофанова, лидер ЛДПР В.Жириновский, возможно, будет баллотироваться на пост губернатора Ленинградской области.

Газета «Санкт-Петербургские ведомости» сообщает об этом со ссылкой на члена руководства ЛДПР А.Митрофанова. По его словам, с инициативой участия Жириновского в выборной кампании выступила «группа молодых членов партии». Должность губернатора Ленинградской области освободилась после того, как в конце прошлой недели бывший глава области В.Густов был назначен первым вице-премьером РФ.

Подготовили
Дмитрий КОСТЕНКО, Валерия ШАБАЕВА

Адамкус покорил народ

Литва становится президентским государством. К такому выводу приходишь, сопоставляя рост и падение популярности известных в стране лидеров. Лишь популярность президента Валдаса Адамкуса неизменно растет. В середине сентября президенту доверяли почти 80% опрошенных.

Вторую строчку по степени доверия занимает пресса. На третьем месте — церковь. Правительство передвинулось на девятую позицию и сейчас идет следом за местными властями и Банком Литвы. Замыкают список политические партии.

Что же касается популярности конкретных партий, то, случись завтра выборы, наибольшее количество голосов избиратели отдали бы Центросоюзу. Значительно отстает от него правящая партия консерваторов. Почти на тех же, что и консерваторы, позициях бывшая ранее у власти Демократическая партия труда.

Среди самых популярных личностей в Литве помимо Валдаса Адамкуса и Альгирдаса Бразаускаса — лидер Центросоюза Ромуалдас Озолас и бывший кандидат в президенты Казис Бобялис. На почетное место среди самых популярных лидеров неожиданно вышел мэр Вильнюса Роландас Паксас, хотя в целом муниципальные власти у населения доверия не вызывают.

Татьяна КОМОРСКАЯ

Конкурс стипендий для стажировки в ФРГ

Немецкая служба академических обменов (ДААД) объявляет конкурс для белорусских ученых, выпускников и студентов высших учебных заведений на соискание стипендий для стажировки в университетах Германии в 1999—2000 году.

К участию в конкурсе приглашаются владеющие немецким языком:

— лица не старше 32 лет, имеющие высшее образование и занимающиеся научной и преподавательской деятельностью в высших учебных и научных учреждениях по всем научным дисциплинам, включая музыку и изобразительное искусство (стипендия на срок до 10 месяцев);

— лица не старше 32 лет, имеющие высшее образование и занимающиеся исследовательской работой по всем научным дисциплинам (стипендия на срок до 6 месяцев);

— студенты-германисты 3 курса (стипендия на срок до 1 семестра):

— студенты-экономисты 3 курса (стипендия на срок до 10 месяцев):

— выпускники и аспиранты-германисты 3 курса (стипендия на срок до 1 семестра):

— научные работники, имеющие научную степень и занимающиеся научной и преподавательской деятельностью в высших учебных и научных учреждениях по всем научным дисциплинам (стипендия на срок 1—3 месяца).

Кроме того, предлагаются 3—4-недельные летние курсы для студентов-германистов и молодых преподавателей германистики в вузах, а также дисциплин, которые имеют однозначное отношение к Германии. Документы представляются через международный отдел соответствующего учебного заведения.

Всем кандидатам на получение стипендий необходимо сдать экзамен по немецкому языку (за исключением кандидатов на 1—3-месячную стипендию).

Прием документов заканчивается 1 декабря 1998 г.

Бланки заявлений и дополнительную информацию желающие могут получить по адресу: *Министерство образования Республики Беларусь, Минск, ул.Свердлова, 7, комн. 206, г-н Тихонов В.Ю.. Тел.: 226-44-84.*

Для сдачи экзамена по немецкому языку необходимо обращаться к г-же Сабине Бронеске.

Консультации проводятся каждую пятницу с 17:00 до 18:20 в Минском государственном лингвистическом университете, ауд. В 512, *Минск, ул.Захарова, 21, станция метро «Площадь Победы».*

Представление программ ДААД состоится 15 октября 1998 г. в 14:00 в актовом зале в Белорусском государственном университете информатики и радиоэлектроники, учебный корпус II, *Минск, ул. П.Бровки, 4, станция метро «Академия наук».*

Пресс-служба посольства Федеративной Республики Германия в Беларуси

Калі артылерыя была мастацтвам

Гэтая дата добра вядомая ваенным гісторыкам еўрапейскіх краінаў. Не забываюцца на яе і аўтары кніг з гісторыі навукі і тэхнікі. А калі гаворка ідзе пра ракетабудаванне, дык змаўчаць пра гэта — проста злачынства перад мінулым.

На ўсе мовы Еўропы

У 1650 годзе з варштата адной з друкарняў Амстэрдама сышла кніга, тытульны аркуш якой паведамляў чытачу: *«Artis Magnae artilleriae»* — *«Вялікае мастацтва артылерыі»*.

Не прамінула і года, а аб'ёмісты трактат на трыста з лішнім старонак быў перакладзены з лаціны на французскую мову. Неўзабаве з'явіліся пераклады на галандскую, нямецкую, дацкую... Ангельскі перакладчык Джордж Шэлвак, завяршыўшы працу, пісаў: *«Аўтарытэт аўтара гэтае кнігі быў і дасёння застаецца для ракетчыкаў і феерверкераў свяшчэнным»*. Пяро ангельца вывела гэтыя словы ў 1729-м, праз восемдзесят гадоў пасля выхаду арыгінала «Вялікага мастацтва артылерыі», што азначала: еўрапейская навуковая думка прызнала трактат. Забягаючы наперад, заўважым, што такія ацэнкі гучалі і пазней, бо згаданая кніга заставалася адзіным фундаментальным падручнікам (і аднačасова навуковым даследаваннем) артылерыі і ракетабудавання да самага канца XVIII стагоддзя.

Шляхціц з Вялікага Княства

Аўтарам трактата, якому выпаў гэткі шчаслівы лёс, быў наш суайчыннік Казімір Семяновіч, што нязменна называў сябе «шляхціцам-ліцвінам з Вялікага Княства Літоўскага».

Гісторыкам можна пажадаць буйных архіўных адкрыццяў. Пакуль жа звесткі пра жыццё Семяновіча вельмі скупыя і адрывістыя, бо ўзятыя пераважна з аўтарскай прадмовы да «Вялікага мастацтва...»

На думку вядомага беларускага гісторыка Міхася Ткачова, адзін з бацькоў (ці, дакладней, дзядоў) ракетабудавання прыйшоў на свет у Віцебскім ваяводстве на пачатку XVII стагоддзя. Мяркуючы па тым, што Казімір Семяновіч быў сынам багатых і ўплывовых бацькоў, у юнацтве ён прайшоў звычайны для маладога прадстаўніка свайго саслоўя шлях: навучанне ў калегіуме пры кляштары, потым — служба ў прафесійным войску Вялікага Княства. Вядома пра яго ўдзел у вайне Рэчы Паспалітай з Расійскай дзяржавай у 1632—1634 гадах, а таксама ў адлоры некалькім набегам крымскіх татараў. Заўсёды мужны і рашучы ў баях, Казімір, разам з тым, лічыў войны найбольшай бядою чалавецтва.

Магістр вольных навук

Знаёмства з артылерыяй літаральна перавярнула лёс Семяновіча. Ва ўступным слове да сваёй знакамітай кнігі ён прызнаецца: *«Я адпрэчыў любую думку пра палітычную кар'еру, нягледзячы на тое, што паходжанне продкаў рабіла яе для мяне лёгкадасяжнай. Я даўшты прысвяціў сябе, па-першае, практычнаму даследаванню таямніцы гэтай навукі, а пасля ўсе свае сілы аддаў яе тэарэтычнаму вывучэнню і так захапіўся, што не шкадаваў ніякіх выдаткаў, абы дасягнуць раней невядомае»*.

Пераканаўшыся, што яму бракуе ведаў у навуках, Казімір выпраўляецца на колькі гадоў у Еўропу, дзе грунтоўна штудзіруе статыку, оптыку, гідраўліку, пнеўматыку, метралогію, хімію, грамадзянскую і ваенную архітэктуру. Нельга не згадаць і пра тое, што ўжо пасля выпуску сваёй галоўнай працы — маючы амаль пяцьдзесят гадоў — паступае ў Віленскі універсітэт і ў 1651 годзе экстэрнам здае экзамен на ступень магістра вольных навук, што вымагала аваладання граматыкай, рыторыкай, філасофіяй, астраноміяй, матэматыкай, музыкай...

Паслужыць Айчыне і грамадзянам

Апрача замежных навуковых штудыяў, шмат даў Семяновічу практычны досвед ваеннага інжынера. У гэтай якасці ён ваяваў за незалежнасць нідэрландскіх правінцыяў ад гішпанскай кароны, за што атрымаў ордэн за мужнасць і адвагу. Менавіта ў гэты час да нашага земляка і прыйшла ідэя стварыць трактат, абагульніўшы ў ім апошнія дасягненні навукі, *«каб паслужыць Айчыне і ўсе прагным да ведаў грамадзянам»*.

Тытульны аркуш выдання «Вялікага мастацтва артылерыі» на французскай мове. Амстэрдам, 1651 г.

Праца над кнігай перарвалася, калі Семяновіча ў траўні 1648 года адклікалі на радзіму і прызначылі на высокую пасаду намесніка начальніка артылерыі Польскай Кароны. Зрэшты, перапынак быў нядоўгі: праз некалькі месяцаў яго ўжо зноў можна было сустрэць на амстэрдамскіх вуліцах. Практыка патрабавала навуковай тэорыі.

Да выхаду з друкарні «Вялікага мастацтва артылерыі» заставаліся два гады.

Кніга пра гарматы і ракеты

Пра напружанасць працы вучонага сведчыць хаця б тое, што ў кнізе ён спасылаецца на больш як 260 крыніцаў, пачынаючы ад антычных аўтараў. Выпушчаная ў свет кніга мае 206 малюнкаў і схемаў, два дзесяткі табліцаў, якія пад кіраўніцтвам аўтара выканаў вядомы галандскі гравёр Якуб ван Меерс.

Семяновіч падрабязна разглядае тыпы і канструкцыі гарматаў, тлумачыць, як правільна выбраць іх калібр, знаёміць з тэхналогіяй атрымання неабходных сплаваў і пораху. Побач — інструкцыі да вырабу разнастайных піратэхнічных прыстасаванняў, а таксама артылерыйскіх і ручных гарматаў. Трэці раздзел кнігі цалкам прысвечаны канструкцыі, вытворчасці і баявым характарыстыкам ракетаў (!).

Першы з першых

Грунтуючыся на ўласных эксперыментах, наш суайчыннік здолеў сказаць у гэтай галіне сапраўды новае слова. Найперш яму належыць аўтарства ідэі ракеты з некалькімі ступенямі. *«Такім чынам, — пісаў у свой час Міхась Ткачоў, — даўняя спрэчка пра тое, хто вынайшаў шматступеневую ракету — расійскі вучоны К.Цыялкоўскі, бельгійскі інжынер Р.Бінг або амерыканец Р.Годард, — развязваецца шмат для каго нечакана: канструкцыю такой ракеты больш чым за 250 гадоў да іх апісаў у сваёй кнізе беларус Казімір Семяновіч»*.

Яшчэ адна вынаходка Семяновіча — гэтак званая батарэйная ракета з рухавікамі, усталяванымі па кругу. Ён жа мае «патэнт» на ракетны стабілізатар, вядомы спецыялістам як стабілізатар тыпу «дэльта».

У прадмове да «Вялікага мастацтва...» аўтар згадвае аб працы над наступнай кнігай, дзе абяцае выкласці гісторыю развіцця артылерыі з найстаражытнейшых часоў. Застаецца пашкадаваць, што Семяновіч не паспеў выдаць свой новы трактат. У нашым стагоддзі рукапіс кнігі быў страчаны...

Знайсці адказ

Канец жыцця нашага героя ахутаны таямніцаю. Пасля 1651 года ніякіх паведамленняў пра Казіміра Семяновіча не адзначана. Што сталася прычынай яго сыхода з гэтага свету ў самым зеніце славы? Хвароба? Трагічны вынік аднаго з яго шматлікіх небяспечных эксперыментаў?

Знайсці адказ, магчыма, дапамог бы рукапіс другой кнігі. Справа гэтая не выглядае безнадзейнай: паводле апошніх звестак, нявыдадзены трактат знаходзіцца ў архіўных сховішчах Санкт-Пецярбурга.

Уладзімір АРЛОЎ

Даты і лёсы

25 верасня

1765. Нарадзіўся граф Міхал Казімір Агінскі — граф, кампазітар і патрыёт *(на здымку)*.

1818. У Лондане ажыццявілі першае пасляховае пераліванне чалавечай крыві.

1913. Нарадзіўся вядомы беларускі паэт Сяргей Грахоўскі. Дваццаць гадоў (1936—1956) правёў у сталінскіх лагерах і ссылках.

1971. Адчыніўся мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць — герой».

26 верасня

Міжнародны дзень глуханямых.

1788. Нарадзіўся беларускі этнограф і філолаг Іван Насовіч, стваральнік «Слоўніка беларускай мовы».

1888. Нарадзіўся адзін з буйнейшых англамоўных паэтаў нашага стагоддзя Томас Стэрнс Эліот, Нобелеўскі лаўрэат. Дарэчы, па матывах адной з яго паэмаў быў створаны найбольш папулярны мюзікл стагоддзя «Каты» (на музыку Э.Лойд-Уэбера).

1898. Нарадзіўся выбітны амерыканскі кампазітар Джордж Гершвін *(на здымку)*.

1899. Адбылася першая ў Гародні і адна з першых у Беларусі стыхійная антыўрадавая дэманстрацыя з удзелам каля 1.000 чалавек, якія пратэставалі супраць арышту страйкаўцаў тытунёвай фабрыкі.

1960. Фідэль Кастра зрабіў самае доўгае выступленне ў гісторыі ААН — ён прамаўляў 4 гадзіны 29 хвілінаў.

27 верасня

1533. У адзін год з Іванам Жахлівым нарадзіўся кароль польскі і вялікі князь літоўскі Стэфан Баторый, які адваяваў захопленыя маскоўцамі падчас Лівонскай вайны беларускія землі.

1605. 4-тысячнае войска ВКЛ на чале з гетманам Янам Каралям Хадкевічам разграміла каля Кірхгольма (цяпер Саласпілс у Латвіі) 14-тысячную шведскую армію, страціўшы ўсяго каля 100 сваіх жаўнераў. З гэтай неверагоднай перамогай гетмана павіншаваў сам папа Павел V.

1840. Нарадзіўся Томас Наст, вядомы амерыканскі карыкатурыст. Гэта ён стварыў эмблемы рэспубліканскай і дэмакратычнай партыяў — слана і асла, а таксама прыдумаў вядомы ўсім касцюм Санта Клаўса.

1903. Нарадзілася адна з кіраўніц камсамола Заходняй Беларусі Вера Харужая. Польскія ўлады прыгаварылі яе да 8 гадоў зняволення за савецкую прапаганду. Загінула ў гестапа падчас вайны.

1939. Гітлераўскія войскі захапілі Варшаву.

1940. Германія, Італія і Японія падпісалі ў Берліне так званы «Трайственны саюз» — Антыкамінтэрнаўскі пакт фашысцкіх дзяржаваў. У лістападзе да яго далучыліся Венгрыя і Румынія, а ўвесну 1941 г. — Балгарыя і Югаславія.

1977. Пачала работу першая атамная электрастанцыя Украіны — Чарнобыльская АЭС.

28 верасня

1573. Нарадзіўся выбітны італьянскі мастак Караваджа, з якога ў жывапісе пачалася мода на глыбокія непраглядныя цені на палову палатна. Адзін з першых пачаў ствараць нацюрморты. Лёс Караваджа быў не надта шчаслівы: падчас бойкі ён забіў свайго картачнага партнёра і мусіў уцякаць за мяжу, дзе і памёр.

1759. У час Сямігадовай вайны расійскае войска ўпершыню захапіла Берлін. Горад быў разрабаваны і да таго ж абавязаны выплаціць кантрыбуцыю ў 1,5 млн. талераў.

1921. Беларуская Нацыянальна-палітычная нарада ў Празе заклікала беларускі народ устрымлівацца ад непатрэбнага кровапраліцця ў змаганні з бальшавізмам і *«каваць зброю, каб гатовымі сустрэць агульнаэвалюцыйную барацьбу ўсіх народнасцяў за права быць гаспадарамі ў сваёй краіне»*.

1978. У Ватыкане памёр папа Ян-Павел I, які кіраваў каталіцкай царквой усяго 33 дні.

Падрыхтаваў **Юрась БАРЫСЕВІЧ**

Карлсон, который размножил мир

60 лет назад родился ксерокс. 30 лет назад умер его отец

Две круглые даты — юбилей ксерографии и годовщина смерти г-на изобретателя, американского физика Честера Ф.Карлсона — скорее всего, останутся малозамеченными среди прочих славных календарных вех. Между тем есть повод вспомнить про Карлсона, который сегодня у нас живет пусть не на каждой крыше, но в каждом офисе и почти на любом перекрестке большого города. Ксерокопия — одно из самых дешевых удовольствий в современной жизни.

Честер Карлсон родился 8 февраля 1906 года в Сиэтле, штат Вашингтон. Первые статьи в химических журналах опубликовал, будучи еще студентом. Заработком от этого материально поддерживал своих родителей-инвалидов. Работая в патентном бюро электротехнической компании *P.R.Mallory*, ломал голову над изобретением устройства, которое позволило бы ему быстро воспроизводить чертежи и тексты. И 22 октября 1938 года получил наконец первую электростатическую копию. Свое открытие, по совету любимого профессора классических языков, Карлсон назвал ксерографией — от греческих слов «сухой» и «пишу».

Лицензия на разработку и продажу в США ксерокопировальных машин была выдана в 1947 году. В 1956 году началось массовое производство аппаратов.

Пожалуй, первый частный ксерокс в Советском Союзе появился еще при жизни Карлсона — в августе 1968 г. Его привез для себя из Европы Тимур Гайдар. Военный корреспондент «Правды», контр-адмирал и сын легендарного отца — лицо неприкосновенное, он смог провезти эту «адскую машину» через границу.

Бывшие советские диссиденты считали, что именно ксерокс «развалил СССР». Ведь когда копировальные машины перестали считать на штуки — по мнению российского философа Юрия Карякина, сразу пошел шквал имен, идей, текстов «самиздата». А писатель Владимир Войнович утверждает, что знаменитый роман про солдата Чонкина для него отксерили в КГБ. Оказавшись в эмиграции, Владимир Николаевич сначала купил пишущую машинку, а уж потом ксерокс, на котором размножал свои новые сочинения для друзей, оставшихся в Москве. А новые и новые копии множились на ксероксах, которые были тогда преимущественно в «органах».

А вообще Америка не знает слова ксерокс. Там говорят «зирокс» — потому что в английском «икс» в начале греческих слов произносится как «з». В Советский Союз впервые аппарат попал без сопровождающих англоязычных специалистов, и слово прочли на местный манер. Вышло, впрочем, неплохо: сохранилось созвучие между названием аппарата и именем древнего персидского царя Ксерокса. Ведь тогда доступ к ксероксу был едва ли не царской привилегией.

Ксерокс двадцать лет назад подарил советским диссидентам больше свободы, чем сегодня Интернет. Ксерокс всегда писал на понятном языке. Сегодня ксерокс перешел в иное качество. Он стал почти столь же обычной вещью, как магнитофон, телевизор и электрический чайник. Даже студенты перестали переписывать друг у друга конспекты, а предпочитают отдать несколько тысяч своих (или родительских) рублей за страницу копии.

А имя Карлсон вызывает совсем иные ассоциации.

Наталья КАЛАСАЕВА

ПАНЯДЗЕЛАК
28 верасня

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 00.05** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Резонанс. **09.15** Телебарометр. **09.30** Потребительская корзина. **09.45** «Сегодня с вами...» **10.20** Здоровье. **10.45** Премьера песни. **11.15, 18.05** «Династия-2. Семья Колби». **12.10** Теленавигатор. **12.30** «А музыка звучит...» **13.15, 16.10** Мультфильм. **14.50** Музыкальный антракт. **15.15** «Мгновенное и... вечное». **15.45** ТВ — школе. Белорусская литература. 5-й класс. **16.30** Регион. **17.10** Концертный сезон. **17.35** Гости в дом. **19.15** «Сегодня с вами...» **19.50** Третий тайм. **20.25** «Понедельник с «Христофором». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.50** Белорусский хит-парад. **22.00** «Как быть любимой». Х/ф. **23.35** Греко-римская борьба. «Университет ШВСМ» (Гродно) — «Спартак» (Субботица, Югославия). **00.15** Автомобильный спорт.

ОРТ
17.00, 00.20 Новости. **17.20** «Джейн Эйр». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** Угадай мелодию. **19.00** «Мы». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!» **20.00** Время. **20.40** «Горец». **21.55** «Серебряный шар». **22.40** «Мир входящему». Х/ф. **00.30** Программа передач.

РОССИЯ
16.00, 19.00, 23.00 Вести. **16.30** «Башня». **17.00** «Латвийские истории». Д/ф. **17.30** «Матери, жены и любовницы». **18.30, 23.30** Дежурная часть. **19.30** Подробности. **19.45** Сам себе режиссер. **20.15** «Брак по-итальянски». Х/ф. **22.00** Акуна матата. **23.45** Автошоу. **00.10** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35 Программа передач. **07.05, 11.30 13.30, 19.30, 23.10** Новости культуры. **07.20** «Оливер Твист». **08.30** Книжный кладезь. **08.45** «Легенды театра». **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Большие перемены». **09.50** А.Аверченко. «Литератор». **10.00** «Запечатленное мгновенье». **11.00** «Гавайский рай». Д/ф. **11.40** Кто мы? **12.05** «История лошади». Спектакль. **14.35** Живое дерево ремесел. **14.40** «Без визы». **14.55** Паноптикум. **15.05** «Школьный учитель». **15.50** «Лукоморье». **16.05** «Золотая карта России». **16.30** «Апокриф». **17.05** «2003». **17.10** Академия спорта. **17.30** Мир авиации. **17.55** Док. фильмы. **19.00** «С симфоническим оркестром вокруг света». **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Кумиры». **20.15** «15-й подъезд». **20.45** После новостей... **21.50** «Ираклий Андроников рассказывает».

НТВ
05.00 Сегодня утром. **08.10, 21.40** «Ее звали Никита». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Вчера в «Итогах». **10.15** «Итого». **10.35** Итоги. Ночной разговор. **11.20** «Старый телевизор». **13.15** «Любовь и тайны Сансет Бич». **14.00, 22.35** Сегоднячко. **15.15** «Улица Сезам». **15.45** «Удивительные странствия Геракла». **16.35** «Доктор Куин, женщина-врач». **17.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Русские в форте Беляр». **20.25** «Куклы». **23.15** Сегодня в полночь. **23.40** Футбольный клуб.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 20.35 «Горячев и другие». **09.55** «Карьера Димы Горина». **11.30** «Служебный роман». 2 серии. **14.00, 20.25** КиНовости. **14.10** «Не послать ли нам... гонца?» **15.50** «Долгая счастливая жизнь». **17.00** «Россия молодая». **18.10** «Театр». 2 серии. **21.25** «Пистолет с глушителем». **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35** «Жена проповедника». 2-я с. Д-13. **10.25** «Беглый огонь». Д-13. **12.00, 20.25** КиНовости. **12.10** «Лось соленой воды». Д-13. **13.45** «Красный король, белый рыцарь». Д-17. **15.25** «Лишенные дара речи». Д-13. **17.05** «Закон Берка». Д-13. **17.55** Календарь «Мира кино». Марчелло Мастроянни. **18.10** «8 1/2». Д-13. **20.35** «Больше денег». Д-17. **22.05** «Якорная стоянка». Д-13. **23.25** «Няня». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00 Итоги. Спорт. **06.30, 14.10** Урок настольного тенниса. **06.45, 11.10** Аэробика. **07.10, 21.30** Всемирная шахматная олимпиада. **07.40** Большой ринг. **08.55** Баскетбол. Чемпионат WNBA. **09.25** «Горячий песок». **09.55** Американский футбол. **10.25** Журнал ФИФА. **11.00, 14.00, 19.45** Новости. **11.35** «Щит и мяч». **12.05** Футбол. Чемпионат Италии. **14.25** Вечер в Парижском дворце «Берси». **15.45** Удивительные игры народов мира. **16.35** Матч-турнир за звание чемпиона мира по шахматам. **17.20** Хоккей. Чемпионат России. «Крылья Советов» - «Лада». **19.55** Программа передач. **20.00, 23.50** Футбол. Чемпионат Германии. **21.00** «Железный фактор». **22.00** Футбол. Чемпионат Англии.

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами от театра «Квартет И». **09.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00** Музыка из-за бугра. **12.00** «Терем-хит-парад».

8-й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. **18.30** Мультпланета. **19.00** «Странные истории». Х/ф. **20.00** Аэробика. **20.30** Вечарніца. **20.45** Музыкальная программа. **21.30** Today. **22.00** «На лезвие ножа». Х/ф.

АЎТОРАК
29 верасня

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 23.40** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.10** «Сегодня с вами...» **08.45** Потребительская корзина. **09.10** ТВ — школе. Белорусская литература. 5-й класс. **09.35** «Циньские керамические фигуры». Д/ф. **10.15** «Вас вызывает Спортландия». **11.15, 18.05** «Династия-2. Семья Колби». **12.10** Туробъектив. **12.30** Бездельник. **13.15** «Миа, мой Миа». Спектакль. **14.10** Автопарк. **14.20** Бон тон. **14.40** «Макаенка, 9». **15.15** Сельчане . **15.40** ТВ — школе. Моя Родина — Беларусь. 4-й класс. **16.00** «Путь к танцующей звезде». Д/ф. **16.30** Уроки Н.Новожиловой. **17.10** «Я этого боюсь». Д/ф. **17.30** Многоголосие. **19.15** «Сегодня с вами...» **19.50** Музыка без границ. **20.25** «Спикер-хата». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.50** Белорусский хит-парад. **22.00** «Прийди и виждь». Х/ф. **23.20** Международные спортивные новости. **23.50** КВН.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 00.10 Новости. **08.15, 17.20** «Джейн Эйр». **09.00** «Мы». **09.45** Смехопанорама. **10.20** Домашняя библиотека. **10.30, 18.30** Угадай мелодию. **11.15** «Вместе». **14.20** «Тайны Белого тигра». **14.55** Счастливый случай. **15.40** «Новые приключения Синдбада». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **19.00** «Тема». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Евдокия». Х/ф. **22.45** «Песня года». **23.30** Хоккей. Евролига. «Гренобль» (Франция) — «Металлург» (Магнитогорск). **01.05** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30 Доброе утро, Россия! **08.15, 22.45** Дежурная часть. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыкальная программа. **10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Вести. **15.15** «Позвоните Кузе!» **15.30** «Первые поцелуи». **16.30** «Башня». **17.00** Любовь с первого взгляда. **17.30** «Матери, жены и любовницы». **18.30** «Марьина роща». **19.30** Подробности. **19.45** «Аншлаг». **20.15** «Лох — победитель воды». Х/ф. **21.55** «Пси фактор». **23.30** Живая коллекция. **00.20** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Док. фильмы. **08.10** Академия спорта. **08.30** Мир авиации. **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Пепел». Х/ф. 1-я с. **10.50** «Гавайский рай». Д/ф. **11.20** В.А.Моцарт. «Дивертисмент». **11.40** «Театр Товстоногова... без Товстоногова». **13.10** А.Аверченко. «Театральная болезнь». **13.25** Живое дерево ремесел. **13.45** Про фото. **14.10** «Царская ложа». **14.50** Паноптикум. **15.05** «Школьный учитель». **15.45** «Лукоморье». **16.05** «Жили-были». Лев Кассиль. **16.35** «Русская усадьба». **17.05** «2003». **17.10** Ноу-хау. **17.20** Отрывки из произведений А.С.Пушкина. **17.55** Док. фильмы. **18.50** Время, портреты, судьбы. **19.10** Мультфильм. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** С.Прокофьев. Симфония-концерт для виолончели с оркестром. **20.30** «Поэтические позвонки». **20.45** После новостей...

НТВ
05.00 Сегодня утром. **08.10, 21.40** «Ее звали Никита». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Герой дня без галстука. **09.45** «Весь Жванецкий». **10.15** Своя игра. **10.45** Куклы. **11.20** «Старый телевизор». **13.15** «Любовь и тайны Сансет Бич». **14.00, 22.35** Сегоднячко. **15.15** «Улица Сезам». **15.45** «Удивительные странствия Геракла». **16.35** «Доктор Куин, женщина-врач». **17.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Доспехи бога-1». Х/ф. **20.40** «Итого». **23.15** Сегодня в полночь. **23.40** Футбольный клуб.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 19.45 «Горячев и другие». **09.55** «Флория Тоска». **11.45** «Пистолет с глушителем». **13.05** «Театр». 2 серии. **15.20, 17.00** «Россия молодая». **16.25, 18.05** КиНовости. **16.35** «Берега». **18.15** «Мужики!..» **21.05** «Макаров». **22.40** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.10** «Закон Берка». **10.25** «Няня». Д-17. **11.55** «8 1/2». Д-13. **14.10, 19.30** КиНовости. **14.20** «Якорная стоянка». Д-13. **15.40** «Больше денег». Д-17. **18.00** «Семена трагедии». Д-17. **19.40** «До свидания, Порки!» Д-17. **21.20** «Двойное наваждение». Д-17. **22.45** «Сегодня, завтра, послезавтра». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00, 19.40 Программа передач. **06.05, 14.10** Урок волейбола. **06.20, 10.40** Аэробика. **06.45** «Железный фактор». **07.15, 18.05** Футбол. Чемпионат Англии. **09.10** Всемирная шахматная олимпиада. **09.40** Футбол. Чемпионат Германии. **08.00, 11.05, 14.00, 19.30, 23.00** Новости. **11.15** Автогонки. **12.05** Футбол. Чемпионат Бразилии. **14.25** «Спорт и...» **14.55, 21.30** Теннис. Кубок «Большого шлема». **19.00** Футбол. Чемпионат Испании. **19.45** Футбол. Кубок УЕФА. «Сконто» (Рига, Латвия) - «Динамо» (Москва).

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами от театра «Квартет И». **09.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00** Музыка из-за бугра. **12.00** «Русский час» с гостем в студии.

8-й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. **18.30** Мультпланета. **19.00** «Виртуальная реальность». Х/ф. **20.00** Европа сегодня. **20.30** Вечарніца. **20.45** «Энн из «Зеленых крыш». Х/ф. **22.10** Медицина и здоровье. **22.15** «Падший идол». Х/ф.

СЕРАДА
30 верасня

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.50** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.10** «Сегодня с вами...» **09.10** ТВ — школе. Моя Родина — Беларусь. 4-й класс. **09.30** Потребительская корзина. **09.45** Многоголосие. **10.15** «Археологические драгоценности Китая». Д/ф. **11.15, 18.05** «Династия-2. Семья Колби». **12.10** Компьютерный полигон. **12.30** «А музыка звучит...» **13.15** Видимо-невидимо. **14.15** «Чтоб в жизни что-то знать и значить...» **14.40** Параграф. **15.15** Окружающая среда. **15.45** «5 х 5». **16.15** Музыкальный антракт. **16.30** «Пограничье». **17.10** «Дым на холсте». Д/ф. **17.35** Судьба моя и надежда. **19.15** «Сегодня с вами...» **19.50** Королевская охота. **20.25** «Киностружка». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.50** Белорусский хит-парад. **22.00** «Разборка в Бронксе». Х/ф. **23.25** Темная комната. **00.00** Мотоспорт.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости. **08.15, 17.20** «Джейн Эйр». **09.00** «Тема». **09.45** В мире животных. **10.20** Домашняя библиотека. **10.25** Джентльмен-шоу. **11.15** «Вместе». **14.20** Мультфильм. **14.45** «Классная компания». **15.15** Зов джунглей. **15.40** «Новые приключения Синдбада». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** «Золотая лихорадка». **19.10** Человек и закон. **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Северная звезда». Х/ф. **22.30** «Красная капелла». Д/ф. **23.25** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30 Доброе утро, Россия. **08.15, 23.30** Дежурная часть. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыкальная программа. **10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Вести. **15.15** «Позвоните Кузе!» **15.25** «Первые поцелуи». **16.30** «Башня». **17.00** Кроссворд. **17.30** «Матери, жены и любовницы». **18.30** «Марьина роща». **19.30** Подробности. **19.45** «Два рояля». **20.30** «Агапэ». Х/ф. **22.00** «Агата Кристи. Пуаро». **23.45** Любовь с первого взгляда. **00.10** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Док. фильмы. **08.20** Ноу-хау. **08.30** «Жили-были». Лев Кассиль. **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Пепел». 2-я с. **10.55** «Гавайский рай». Д/ф. **11.40** «Женщина-дьявол». Спектакль. **13.05** М.Брух. «Фантазия на русские темы». **13.20** А.Аверченко. «Диабет». **13.45** «Осенние портреты». **14.10** ...Запутанный сюжет. **14.20** Живое дерево ремесел. **14.25** «Без визы». **14.40** Поклонникам Терпсихоры. **14.55** Паноптикум. **15.05** «Школьный учитель». **15.50** «Лукоморье». **16.10** Микрофон включен! **16.30** «Золотая карта России». **17.05** «2003». **17.10** Парадоксы истории. **17.35** «Детский мир». **18.05** Боярский двор. **18.35** Жаркое лето 98-го. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Тайны портретного фойе». **20.15** «Негаснущие звезды». **20.45** После новостей.

НТВ
05.00 Сегодня утром. **08.10** Парадалле. **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** «Дама с собачкой». Х/ф. **10.40** «Среда». **11.20** «Старый телевизор». **13.15** «Любовь и тайны Сансет Бич». **14.00** Сегоднячко. **15.15** «Улица Сезам». **15.45** «Удивительные странствия Геракла». **16.35** «Доктор Куин, женщина-врач». **17.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.35** Футбол. «Спартак» (Москва) — «Реал» (Мадрид). **20.35** Герой дня. **21.35** Футбол. «Динамо» (Киев) — «Ланс» (Франция). **23.35** Сегодня в полночь. **00.00** Дневник Лиги чемпионов.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Горячев и другие». **10.25** «Мужики!..» **11.55** «Макаров». **13.30, 17.00** «Россия молодая». **14.35, 18.05** КиНовости. **14.45** «Три года». 2 серии. **18.15** «Три дня в Москве». 2 серии. **20.25** «Колье Шарлотты». **21.35** «По ком тюрьма плачет...» **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.10** «Закон Берка». **10.25** «Сегодня, завтра, послезавтра». Д-13. **12.00** «Семена трагедии». Д-17. **13.30** «Двойное наваждение». Д-17. **15.00** «Тельма и Луиза». Д-17. **17.55** «Сравняться с отцом». Д-13. **19.45** КиНовости. **19.55** «Радиопилот». Д-13. **21.45** «Что?» Д-17. **23.35** Фильм-загадка.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00, 20.45 Программа передач. **06.05, 14.10** Урок бодибилдинга. **06.20, 11.10** Аэробика. **06.45** Всемирная шахматная олимпиада. **07.15** Матч-турнир за звание чемпиона мира по шахматам. **08.00, 11.00, 14.00, 20.35, 23.00** Новости. **08.10, 14.55, 21.40** Теннис. Кубок «Большого шлема». **10.00** Перед вторым туром группового турнира Лиги чемпионов. **11.35** Американский футбол. **14.25** «Гольф». **18.05** Футбол. Лига чемпионов. «Спартак» (Москва) - «Реал» (Мадрид, Испания). **20.50** Футбол. Чемпионат Италии.

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час с «Виршами от театра «Квартет И». **09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00** Музыка из-за бугра.

8-й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. **18.30** Мультпланета. **19.00** «Виртуальная реальность». **20.00** Аэробика. **20.30** Вечарніца. **20.45** «Энн из «Зеленых крыш». Х/ф. **22.25** Медицина и здоровье. **22.30** «Бой не по правилам». Х/ф.

ЧАЦВЕР
1 кастрычніка

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 00.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.10** «Сегодня с вами...» **08.45** Потребительская корзина. **09.10** Усадьба. **09.35** Судьба моя и надежда. **10.00** «Один день из жизни ребенка». **10.20** «Последний спектакль». Д/ф. **11.10, 18.05** «Династия-2. Семья Колби». **12.05** Гости в дом. **12.30** Королевская охота. **13.15** «Накануне». Х/ф. 1-я с. **14.25** Зорная ростань. **15.15** «Д'Артаньгав и три пса». **15.40** ТВ — школе. Белорусская литература. 8-й класс. **16.10** «Узелки прожитых годов». **16.30** Родное слово. **17.10** «Неправдивая калина». Д/ф. **17.30** Концертный сезон. **19.15** «Сегодня с вами...» **19.50** Криминальная хроника. **20.10** Сделано в Беларуси. **20.30** «Отбой». **20.45** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.50** Белорусский хит-парад. **22.00** «Победитель». Х/ф. **23.30** «Крок». **00.10** Открытие концертного сезона в Белорусской государственной филармонии. **01.10** Акколада.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости. **08.15, 17.20** «Джейн Эйр». **09.00** Человек и закон. **09.45** Пока все дома. **10.20** Домашняя библиотека. **10.30** Угадай мелодию. **11.15** «Вместе». **14.20** «Невероятные приключения Джонни Квеста». **14.45** «Классная компания». **15.10** Детские анекдоты. **15.40** «Новые приключения Синдбада». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **18.00** Футбол. «Локомотив» (Москва) — ЦСКА (Киев). **18.50** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** «Чтобы выжить». Х/ф. **22.50** «Тринадцать чемпионов». **23.55** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30 Доброе утро, Россия. **08.15, 23.30** Дежурная часть. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыкальная программа. **10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Вести. **15.15** «Позвоните Кузе!» **15.30** «Первые поцелуи». **16.30** «Башня». **17.00** Слабо! **17.30** «Матери, жены и любовницы». **18.30** «Марьина роща». **19.30** Подробности. **19.45** Театр + TV. Авиньон-98. **20.25** «Круг друзей». Х/ф. **22.05** «Притворщик». **23.45** Адамово яблоко. **00.10** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Вижу цель! **07.50** Музыка из Петербурга. **08.30** Парадоксы истории. **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Земля обетованная». Х/ф. 1-я с. **10.55** «Парижские диалоги». **11.40** Музыкальный экспромт. **11.55** «Кто там...» **12.20** «Драма на охоте». Спектакль. **15.05** Паноптикум. **15.10** «Три толстяка». **15.50** «Лукоморье». **16.10** С симфоническим оркестром вокруг света. **17.05** «2003». **17.10** «Российский курьер». **17.50** Новое кино. **18.15** «Осенние портреты». **18.45** Время музыки. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** Е.Габрилович. «Последний автограф». **20.10** Джазофрения. **20.45** После новостей.

НТВ
05.00 Сегодня утром. **08.10, 21.40** «Ее звали Никита». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** «След дождя». Х/ф. **10.45** Мультфильм. **11.20** «Старый телевизор». **13.15** «Любовь и тайны Сансет Бич». **14.00, 22.35** Сегоднячко. **15.15** «Улица Сезам». **15.45** «Удивительные странствия Геракла». **16.35** «Доктор Куин, женщина-врач». **17.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Шофер Мисс Дейзи». Х/ф. **23.15** Сегодня в полночь. **23.40** Матчи Лиги чемпионов.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 20.20 «Колье Шарлотты». **10.15** «По ком тюрьма плачет...» **11.25** «Три дня в Москве». 2 серии. **13.35, 17.00** «Россия молодая». **14.40** «Завтра будет день». **15.10, 20.10** КиНовости. **15.20** «Поединок». **18.05** «Комедия ошибок». 2 серии. **21.25** «Танцплощадка». **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35** «Что?». Д-17. **11.25, 16.50** КиНовости. **11.35** «Радиопилот». Д-13. **13.30** Фильм-загадка. **15.00** «Сравняться с отцом». Д-13. **17.00** «Закон Берка». Д-13. **17.45** «Обвинители». Д-13. **19.15** «Изюминка». Д-17. **21.15** «Лунатики». Д-17. **22.40** «Масоны». Д-13.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00, 20.45 Программа передач. **06.05** Урок настольного тенниса. **06.20** Аэробика. **06.45** «Гольф». **07.15** Футбол. Чемпионат Италии. **08.05, 10.45, 13.55, 19.45, 22.50** Новости. **08.15** Футбол. «Динамо» (Киев, Украина) - «Ланс» (Франция). **10.15** «Мир скорости». **10.45** Новости. **10.55** Футбол. «Бенфика» (Лиссабон, Португалия) - «Эйндзовен» (Голландия). **12.55** Футбол. «Интер» (Милан, Италия) - «Штурм» (Грац, Австрия). **15.00, 23.30** Теннис. **18.55** Баскетбол. ЦСКА (Москва) - «Улкер» (Стамбул, Турция). **20.50** Футбол. «Бавария» (Мюнхен, Германия) - «Манчестер Юнайтед» (Англия). **23.00** Всемирная шахматная олимпиада.

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час. **09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00** Музыка из-за бугра. **10.45, 16.45, 22.45** Культурные новости.

8-й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. **18.30** Мультпланета. **19.00** «Виртуальная реальность». **20.00** Новости «К-видео». **20.30** Вечарніца. **20.45** «Энн из «Зеленых крыш». **21.45** Формула безопасности. **22.15** «Ночная посылка». Х/ф.

ПЯТНІЦА
2 кастрычніка

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 00.20** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.10** «Сегодня с вами...» **08.45** Потребительская корзина. **09.10** ТВ — школе. Белорусская литература. 8-й класс. **09.45** «Навстречу». **10.25** Мультиклуб. **11.15, 18.05** «Династия-2. Семья Колби». **12.10** «Фантазии Дроздовича». Д/ф. **12.30** «А музыка звучит...» **13.15** «Накануне». Х/ф. 2-я с. **14.35** «Древо жизни». **15.15** «Д'ртаньгав и три пса». **15.40** «Переход». **16.05** Белорусский меридиан. **16.30** «Риск-версия». **17.10** Уроки Н.Новожиловой. **17.40** «Город, нарисованный осенним светом». Д/ф. **19.15** «Сегодня с вами...» **19.50** Континент. **20.05** «Станция «Академия наук». **20.25** «Банка комиксов». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.50** Белорусский хит-парад. **22.00** «Полиция». Х/ф. **23.50** Бездельник. **00.30** Автопарк. **00.40** «Видеопроцесс».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости. **08.15, 17.20** «Джейн Эйр». **09.05** Клуб путешественников. **10.00** Смак. **10.15** Домашняя библиотека. **10.25** «Играй, гармонь любимая!». **11.15** «Вместе». **14.20** «Старик Хоттабыч». **15.40** «Приключения барона Мюнхгаузена». **15.55** «Улица Сезам». **16.25** «Чердачок Фруттис». **18.05** Погода. **18.10** Здоровье. **18.45** «Поле чудес». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Зеркало треснуло». Х/ф. **23.00** Взгляд. **00.00** «Алиса и букинист». Х/ф. **01.25** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30 Доброе утро, Россия. **08.15, 22.40** Дежурная часть. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыкальная программа. **10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Вести. **15.15** «Позвоните Кузе!» **15.30** «Первые поцелуи». **16.30** «Башня». **17.00** «У всех на устах». **17.30** «Матери, жены и любовницы». **18.30** «Марьина роща». **19.30** Подробности. **19.45** «Городок». **20.15** Маски-шоу. **20.50** «Под конвоем». Х/ф. **23.30** Горячая десятка. **00.25** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00, 11.35, 19.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.05** Новости культуры. **07.25** Консилиум. **07.50** «Российский курьер». **08.30** Поклонникам Терпсихоры. **08.40** Е.Габрилович. «Последний автограф». **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Земля обетованная». Х/ф. 2-я с. **10.40** «Негаснущие звезды». **11.05** «Русская усадьба». **11.40** «Жить до страха и боли». Спектакль. **12.50** «Без визы». **13.00** «Поэты-паролье». **14.10** Живое дерево ремесел. **14.15** Цирк завтрашнего дня. **14.45** Поклонникам Терпсихоры. **14.55** Паноптикум. **15.05** «Школьный учитель». **15.50** «Лукоморье». **16.05** «Преодоление хаоса». **16.30** Музеум. **17.05** «2003». **17.10** Док. фильмы. **18.15** В.Шукшин. «Верую». **18.30** «Переход». **18.40** Из музколлекции канала «Культура». **19.10** Чудо-сказка. **19.50** «Вечер с...» **20.45** После новостей... **22.40** «Парижский журнал».

НТВ
05.00 Сегодня утром. **08.30** «Русский век». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** «Дипломатический багаж». Х/ф. **11.20** «Старый телевизор». **13.15** «Любовь и тайны Сансет Бич». **14.00** Сегоднячко. **15.15** Дог-шоу. **15.45** «Удивительные странствия Геракла». **16.30** «Любовные истории, которые потрясли мир». Д/ф. **17.00** Футбольный клуб. **17.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Трактир на Пятницкой». Х/ф. **20.45** «Куклы». **21.45** «Весь Жванецкий». **22.15** «Странные мужчины Семеновой Екатерины». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00, 19.30 «Колье Шарлотты». **10.05** «Комедия ошибок». 2 серии. **12.15** «Танцплощадка». **13.35, 17.00** «Россия молодая». **14.40** «Необычайные приключения мистера Веста в стране большевиков». **15.35, 18.10** КиНовости. **15.45** «Дневник директора школы». **18.20** «Кто поедет в Трускавец». **20.35** «Покровские ворота». 2 серии. **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.35** «Закон Берка». Д-13. **10.20** «Далекий север». Д-13. **11.50** КиНовости. **12.00** «Масоны». Д-13. **14.05** «Обвинители». Д-13. **15.35** «Изюминка». Д-17. **18.20** «Любовь и мафия». Д-17. **20.10** «Индеец-гонец». Д-17. **22.15** «Белоснежка». Д-17. **23.55** «Прощай, самец». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ
06.00, 19.55 Программа передач. **06.05, 14.10** Урок шахмат. **06.20, 11.05** Аэробика. **06.45** «Мир скорости». **07.15** Всемирная шахматная олимпиада. **07.45, 10.55, 14.00, 19.45, 23.00** Новости. **07.55, 14.55, 20.30** Теннис. **10.00** Автоспорт. **11.30** Матч-турнир за звание чемпиона мира по шахматам. **12.15** «Горячий песок». **12.45, 19.00** Тайский бокс. **13.30** «Теннис АТР». **14.25** Футбол. Чемпионаты стран Латинской Америки. **20.00** «Щит и мяч».

МУЗЫКА
07.00, 08.00, 10.00, 11.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00 Русский час. **09.00, 12.00, 21.00, 00.00** Музыка из-за бугра. **10.45, 16.45, 20.45** Культурные новости. **13.00, 14.00, 15.00, 16.00** Час с vj Юлией Михайловой. **17.00** «Русский час» с гостем в студии. **18.00** «Терем-хит-парад».

8-й КАНАЛ
18.00 Программа К.Копланда. **18.30** «Поединок сердец». Х/ф. **19.00** «Виртуальная реальность». **20.00** Аэробика. **20.30** Вечарніца. **20.45** «Нэш Бриджес». Х/ф. **21.45** Музпарад. **22.00** «Фантомы». Х/ф.

АФІША

Музыка Брадвея

100-годдзе Гершвіна адзначаюць і ў Мінску

Канцэрты

У Мінску пакуль няма свайго джаз-клуба, але багата джазменаў і аматараў гэтай цудоўнай музыкі. І таму беларуская сталіца не застанецца ў баку ад святкавання 100-годдзя Джорджа Гершвіна, якое адзначаецца 26 верасня. У гэты дзень у канцэртнай зале «Мінск» пройдзе канцэрт «Сезон Брадвея». Удзельнікі — ансамбль «Камерата», ансамбль традыцыйнага джазу «Рэнесанс», інструментальны квартэт «Мастацтва акцэнту» і гурт «Дыліжанс». Кошт квіткоў ад 50 да 400 тысяч рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

Госці з Санкт-Пецярбурга — рок-гурт «АукцЫён» — выступяць 30 верасня ў канцэртнай зале кінатэатра «Кастрычнік». Пачатак а 19-й гадзіне, квіткі каштуюць 500 і 700 тысяч рублёў.

Адчынілася пасля летняга перапынку Зала камернай музыкі. Тут 25 верасня пройдзе канцэрт Алега Кавалеўскага (барытон), а 28-га адбудзецца вечар скрыпічнай мініяцюры: Вячаслаў Зяленін будзе іграць творы Дворжака, Брамса, Крэйслера і Веняўскага.

Тэатры

У кастрычніку пачынаецца сезон у вядучых драматычных тэатрах Беларусі — Купалаўскім і Рускім. Апраўдваючы сваю назву, Рускі тэатр адразу ж прапануе паглядзець новую пастаноўку паводле рускай класікі — «Ваўкі і авечкі» А.Астроўскага. Прэм'ера адбудзецца 1 кастрычніка. Тэатр імя Янкі Купалы адкрывае сезон спектаклем «Князь Вітаўт» таксама 1 кастрычніка.

Джордж Гершвін (1898–1937)

Тэатр оперы і балета запрашае 25 верасня на балет «Раймонда», 26-га пройдзе опера «Аіда», у нядзелю 27-га раніцай дзеці могуць пабачыць оперу «Кот у ботах», а ўвечары адбудзецца вечарына аднаактных балетаў («Карміна Бурана» + «Кармэн-сюіта»). 29 верасня пройдзе новая пастаноўка Беларускай оперы «Шлюбны вэксаль», 30-га — балет «Дон Кіхот», а 1 кастрычніка — опера «Рыгалета». У Тэатры-студыі кінаакцёра 26 і 27 верасня — «Міленькі ты мой», а 29 і 30 верасня — «Апошняя жанчына сеньёра Хуана».

25 верасня Мінск наведаюць гастралёры з папулярнага маскоўскага тэатра «Ленком». Гэта Аляксандр Абдулаў і Аляксандр Збруеў, абодва народныя артысты Расіі, абодва добра вядомыя публіцы па работах у кіно. Імпрэза, якую разыграюць масквічы перад мінскай публікай, называецца «Школа з тэатральным ухілам», яе пастаноўшчыкам значыцца кіраўнік «Ленкома» Марк Захараў. Квіткі каштуюць ад 350 тысяч да 1 мільёна 200 тысяч рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

Клуб вясёлых і знаходлівых

У розыгрышы кубка Беларусі па КВЗ наступіў час паўфіналу. Змагаюцца паміж сабой каманда «ЧП» (Мінск), выхаванцы Магілёўскага МГПУ, Акадэміі МУС, а таксама зборная чэмпіёнаў беларускага КВЗ. Сустрэча адбудзецца 27 верасня ў Палацы культуры МАЗа. Пачатак а 19-й гадзіне, кошт квіткоў — 50—70 тысяч рублёў.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

Рыхтуй сані летам.

Как заработать миллион за полчаса

Досужий журнал «Форбс» дал список 40 богачей из мира кино, телевидения и музыки

Лидирует мало известный нам комик Джерри Сайнфелд. Его годовой доход — 225 млн. долларов, полученный за участие в шоу «Сайнфелд», которое Америка смотрит уже 9 лет подряд. В последний год Джерри Сайнфелд получал по миллиону за участие в каждой получасовой серии...

Во второй строчке — сценарист «Сайнфелда» Лэрри Дэвид, его доход за год составил 200 млн. На третьем месте — кинорежиссер Стивен Спилберг (175 млн.). Популярная ведущая токшоу Опра Уинфри — четвертая (125 млн.). Пятую строчку занял создатель «Титаника» Джеймс Камерон (115 млн.).

В первой десятке и самый богатый из киноактеров Харрисон Форд (58 млн.). У прочих доходы плавно снижаются, замыкает список Джулия Робертс со «скромными» 28 млн. долларов.

«Форбс» учитывает только доходы от непосредственной деятельности, но не побочные результаты инвестиционной активности — здесь лидировали бы Шварценеггер со Сталлоне.

В целом портрет американского богача таков: средний возраст — 50 лет, половина из них были в семье старшими детьми, пятая часть по гороскопу — почему-то Рыбы.

Самый крупный выигрыш

38-летний американец из Калифорнии, который работает механиком на железной дороге, выиграл в лотерею 14 миллионов долларов.

Сумма впечатляет и сама по себе, а кроме того это мировой рекорд выигрыша. Предыдущий продержался с апреля прошлого года, равнялся 12 млн. 500 тыс. долларов и был установлен в казино Лас-Вегаса. Нынешний избранник судьбы, которого зовут Рейнальд Херрен, сообщил, что хотя он и любит свою работу, теперь он скорее всего ее бросит, чтобы посвятить себя семье. Деньги он собирается истратить на покупку дома, о котором он раньше и мечтать не смел, и на хорошее образование для своих детей. Первый миллион из 14-ти ему уже выплачен, а остальное будет выплачиваться в течение 30-ти лет. Действительно, кто говорит, что нет хороших новостей?

В Африке гремят взрывы... консервов

На складах ООН на островах Зеленого мыса взрываются банки с рыбными консервами.

Исследования показали, что 400 тысяч банок норвежской продовольственной помощи испорчены.

В консервах так много бактерий, что их содержимое ядовито. К счастью, банки затрещали до того, как их выдали со складов. За последние 5 лет Норвегия поставила через ООН продовольствия на миллиард крон.

Когда вам измеряют давление — молчите

Группа французских врачей проверила влияние поведения пациента во время измерения кровяного давления на показания тонометра.

У трех групп добровольцев измеряли давление, причем одна группа сидела просто так, ничего не делая, вторая читала, а третья разговаривала с врачом, проводившим измерения. Оказалось, что чтение понижает показатели давления, а разговор повышает их. Вывод врачей: если не хотите получить ненужное вам лекарство против гипертонии, при измерении давления помалкивайте.

По материалам зарубежной прессы

СУБОТА 3 кастрычніка

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00** «Возможно, они сошли с ума». **08.30** «Я рисую». **08.45** Потребительская корзина. **09.00, 15.00** Новости. **09.15** «Айболит-66». Х/ф. **10.50** Здоровье. **11.15** Столица. **11.35** Телевизионный Дом кино. **12.05** «Все нормально, мама!» **12.40** Око. **13.00** «Звезды мирового футбола». 1-я с. **13.55** Четвертое измерение. **14.20** Телеспорт. **15.10** «Все мы родом из детства». **16.05** Вершина мира. **16.30** «Это моя работа». **17.05** «Спасатель». Х/ф. **18.35** «Жар-птица». Спектакль. **19.40** Из достоверных источников. **20.05** «Карамболь». **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** «Королевская милость». Х/ф. **23.35** Белорусский хит-парад. **23.50** Третий тайм. **00.10** Видимо-невидимо.

ОРТ

07.00 «По данным уголовного розыска...» Х/ф. **08.15** «Дюймовочка». **08.45** Слово пастыря. **09.00, 14.00, 16.50** Новости. **09.10** Домашняя библиотека. **09.30** «Утренняя почта». **10.05** «Каламбур». **10.40** Смак. **11.00** Н.Михалков. «Музыка русской живописи». **11.30** Песни Раймонда Паулса. **12.15** «Дом, в котором я живу». Х/ф. **13.55** Программа передач. **14.20** «Цивилизация». **14.50** В мире животных. **15.30** «Ну, погоди!» **16.05** «Как это было». **17.10** Джентльмен-шоу. **17.40** Погода. **17.50** «Фантомас». Х/ф. **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.45** «Секретные материалы» (X-files). **22.35** Каррерас, Доминго, Паваротти. Три тенора в Париже.

РОССИЯ

07.00 Утро крестьянина. **07.30** Служу Отечеству. **07.55, 00.05** Прогноз погоды. **08.00** Мультфильм. **08.30** Слабо! **09.00** Доброе утро, страна. **09.35** Любовь с первого взгляда. **10.00** Юбилейный концерт ансамбля МВД. **11.30** Домашние хлопоты с Н.Варлей. **12.00** «Неделя в Санта-Барбаре». **13.00, 19.00** Вести. **13.30** «Овод». Х/ф. **15.10** «Закон и порядок». **16.00** Футбол. Чемпионат России. «Спартак» — «Торпедо-Лужники». **18.00** Моя семья. **19.30** Добрый вечер. **20.15** «Робот-полицейский». Х/ф. **22.05** «Легенда тысячелетия». Концерт.

КУЛЬТУРА

09.00, 23.25 Программа передач. **09.10** «Читая Библию». **09.20** «Коршуны». Д/ф. **09.45** «Наобум». **10.15** «Большой сон». Х/ф. **12.10** Марина Цветаева в Лондоне. **12.45** Откуда музыка берется? **13.00** Книжный кладезь. **13.15** Театр «Октаэдр» Гедрюса Мацкявичюса. **13.30, 21.00** Новости культуры. **13.50** «Пугачев». Спектакль. **14.50** Волшебный чемодан. **15.00** А.Шнитке. «Мир-интим». **15.25** «Поэт в России больше, чем поэт». **15.50** Международное обозрение. **16.30** Личное дело. **17.00** Новости. **17.05** «2003». **17.10** «Тайны портретного фойе». **17.35** «Похождение зубного врача». Х/ф. **18.55** «Постскриптум». Д/ф. **19.50** Чудо-сказка. **20.00** В тишине московских переулков. **20.30** «Вокзал мечты». **21.20** «Женитьба Бальзаминова». Х/ф. **22.50** Блеф-клуб.

НТВ

07.00 «Ниндзя-черепашки». **07.30** «Трактир на Пятницкой». Х/ф. **09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.10** Криминал. **09.30** «Пойми меня». **10.00** «Легенда о затерянном городе». **10.50** От «Винта»! **11.15** «Рейтинг прессы». **11.40** «Каникулы Бонифация». **12.00** Хоккей. Чемпионат России. «Динамо» (Москва) — «Торпедо» (Ярославль). **14.30** «Русский век». **15.15** «Полицейская академия». **16.10** Добро пожаловать! **17.00** Дог-шоу. **17.30** Герой дня без галстука. **18.40** «Итого». **19.00** «Вендетта по-корсикански». Х/ф. **20.45** Куклы. **21.40** «Кошмар на улице Вязов». Х/ф. **23.15** «Про это». **23.55** «Футбольный клуб» представляет чемпионат России».

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 «Три толстяка». **10.30** «Покровские ворота». 2 серии. **12.40** «Кто поедет в Трускавец». **13.50** «Овод». **15.30** «Когда опаздывают в загс...» **17.00** «Длинное, длинное дело». **18.25** «Однажды двадцать лет спустя». **19.40** «Сирота казанская». **21.00** «Мой ласковый и нежный зверь». **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35** «Закон Берка». Д-13. **10.25** «Белоснежка». Д-17. **12.05** «Любовь и мафия». Д-17. **13.55** «Мой кузен Винни». С. **15.50** «Индеец-гонец». Д-17. **17.55** «Жена проповедника». 3-я с. Д-13. **18.50** «Уикэнд в провинции». Д-17. **20.20** «На гребне волны». Д-13. **22.20** «Одинокая белая женщина». Д-17. **00.05** «История Пьеры». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ

06.00, 20.15 Программа передач. **06.05** Аэробика. **06.30** «Щит и мяч». **07.00** Журнал ФИФА. **07.30** Американский футбол. **08.00, 11.15, 14.30, 20.00** Новости. **08.10** Футбол. Чемпионат Германии. **10.00** Большой ринг. **11.55** Хоккей. Чемпионат России. «Динамо» (Москва) - «Торпедо» (Ярославль). **14.55** Теннис. **20.20** Футбол. Чемпионат России. ЦСКА - «Ростсельмаш». **22.15** Спорт-коктейль. **22.45** Футбол. Чемпионат Испании.

МУЗЫКА

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Русский час. **13.00** «По вашему велению». **14.00, 15.00, 16.00, 17.00** Час с vj Никадимовым.

8-й КАНАЛ

15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». **15.30** Музыкальная программа. **16.00** «Инспектор Лосев». Х/ф. **19.15** Татьяна Овсиенко. **19.15** Мультпланета. **20.00** «Темные лошадки». Х/ф. **21.30** Вечарніца. **21.45** Маски-шоу. **22.00** «Я знаю, что вы сделали прошлым летом». Х/ф.

НЯДЗЕЛЯ 4 кастрычніка

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00** «Возможно, они сошли с ума». **08.30** Сделано в Беларуси. **08.45** Потребительская корзина. **09.00, 15.00** Новости. **09.15** Все про все. **09.40** «Путь в профессию». **10.05** Туробъектив. **10.30** «Все нормально, мама!» **11.05** Арсенал. **11.30** Белорусский дом. **12.00** «Осенняя дорога к маме». Х/ф. **12.40** Олимп. **12.55** «Звезды мирового футбола». **13.50** Сельчане. **14.20** Приглашаем на вечерки. **15.10** Силач. **15.55** Футбол. Чемпионат Беларуси. «Молодечно» — «Гомель». **17.50** «Зорная ростань». **18.25** Теленавигатор. **18.45** «Приглашение». **19.40** Колыбельная. **20.00** Резонанс. **20.50** «Телебарометр». **21.05** Стадион. **21.30** «Дурная кровь». Х/ф. **23.35** Премьера песни. **23.50** «В джазе только девушки». **00.20** «Бархатный сезон».

ОРТ

07.00 «Учитель пения». Х/ф. **08.30, 15.40, 16.05** «Дисней-клуб». **09.00, 14.00, 22.40** Новости. **09.10** «Непутевые заметки». **09.30** Пока все дома. **10.10** Утренняя звезда. **11.00** Армейский магазин. **11.30** «Играй, гармонь любимая!». **12.00** Крестьянские ведомости. **12.30** «Все путешествия команды Кусто». **13.25** Смехопанорама. **14.20** Клуб путешественников. **15.05** Футбольное обозрение. **16.35** «Колесо истории». **17.20** «Ералаш». **17.35** Погода. **17.45** «Тутси». Х/ф. **19.55** Киноафиша. **20.00** «Время и мы». **20.55** «Улицы разбитых фонарей». Х/ф. **22.15** «Помню... Люблю...». **22.55** «Багз-3». «Начало славы». Х/ф. **23.50** Программа передач.

РОССИЯ

07.00 Мультфильм. **07.20** «Дорога никуда». Х/ф. **08.30** Почта РТР. **09.00** Доброе утро, страна. **09.30, 23.30** Прогноз погоды. **09.35** Сам себе режиссер. **10.05** «Аншлаг». **10.30** «Городок». **11.00** Русское поле. **11.40** Мир книг с Л.Куравлевым. **12.00** «Неделя в Санта-Барбаре». **13.00** Вести. **13.30** Федерация. **14.15** Парламентский час. **15.10** «Закон и порядок». **16.00** Диалоги о животных. **16.55** Старая квартира. **18.00** Совершенно секретно. **19.00** Зеркало. **20.00** «Жена космонавта». Х/ф. **21.45** «Перпендикулярное кино». **22.40** Концерт «Игорь Наджиев. Памяти родителей».

КУЛЬТУРА

09.00, 23.25 Программа передач. **09.05** «Читая Библию». **09.15** «Консилиум». **09.40** Н.Анненков читает стихи Г.Державина. **09.55** «Алые паруса». Х/ф. **11.25** «Набукко». Спектакль. **12.15** «Театр одного художника». **12.55, 13.45** Дж.Верди. «Набукко». Комментарии С.Бэлзы. **13.15** Фотопортрет. **13.30, 21.00** Новости культуры. **15.00** Док. фильмы. **16.05** Положение вещей. **17.00** Новости. **17.05** «2003». **17.10** Тихий вечер. **17.35** Путешествие к Набокову. **18.25** Телесуфлер. **18.40** «Три вечера с Юрием Любимовым». Д/ф. **19.30** Чудо-сказка. **19.45** Мультфильм. **19.55** «Царская ложа». **20.35** «Детский мир». **21.20** «С потолка». **21.45** «Все на продажу». Х/ф.

НТВ

07.00 «Ниндзя-черепашки». **07.30** «Месть гайдуков». Х/ф. **09.00, 11.00, 15.00** Сегодня. **09.15** Добро пожаловать! **10.00** «Легенда о затерянном городе». **10.50** От «Винта»! **11.15** Большие деньги. **11.40** Мультфильм. **12.00** «Семеро смелых». Х/ф. **13.35** Суд идет. **14.30** Своя игра. **15.15** «Криминальная Россия. Современные хроники». **15.40** «Русские в форте Байяр». **17.00** Итоги. Предисловие. **17.45** «Джеймс Бонд — агент 007». Х/ф. **20.00** Итоги. **21.00** «Неукротимый». Х/ф. **23.15** Итоги. Ночной разговор.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 «Подарок черного колдуна». **10.05** «Мой ласковый и нежный зверь». **11.50** «Однажды двадцать лет спустя». **13.05** «Сирота казанская». **14.25** «Уроки французского». **15.45** «В моей смерти прошу винить Клаву К.». **17.00** «Белый Бим, черное ухо». 2 серии. **19.50** «Долой коммерцию на любовном фронте, или Услуги по взаимности». **21.05** «Приятель покойника». **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.35** «Жена проповедника». 3-я и 4-я с. Д-13. **10.30** «Уикэнд в провинции». Д-17. **12.00** «Одинокая белая женщина». Д-17. **13.45** «Дикая река». С. **15.35** «На гребне волны». Д-13. **18.30** «Тревога». Д-17. **19.55** На съемочной площадке фильма «Домой на праздники». **20.15** «Домой на праздники». Д-13. **21.55** «Ворон». Д-17. **23.35** «Готовое платье». Д-17.

СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ

08.00, 20.15 Программа передач. **08.05** Аэробика. **08.30** «Футбольный клуб» представляет чемпионат России. **09.15** Футбол. Чемпионат Испании. **11.00, 14.15, 20.00, 22.15** Новости. **11.15** Чемпионат мира по шоссейно-кольцевым мотогонкам. **14.30** Теннис. **20.20** Футбол. Чемпионат Италии. **22.30** Всемирная шахматная олимпиада. **23.00** Автогонки.

МУЗЫКА

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00 Музыка из-за бугра.

8-й КАНАЛ

15.00 Программа с Риком Реннером. **15.30** Музыкальная программа. **16.00** «Звездные войны». Х/ф. **18.30** «Коты-аристократы». **20.00** «Голова над водой». Х/ф. **21.30** Вечарніца. **21.45** Новости «К-видео». **22.15** «Джилиан на день рождения». Х/ф.

© НАВІНЫ. Спасылка на газету НАВІНЫ абавязковая. Падпісны індэкс 63312 E-mail: edit@svaboda.minsk.by Пасведчанне аб рэгістрацыі № 996. Юрыдычны адрас рэдакцыі: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173.
Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» ВПП імя Я.Коласа (220073 г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) Заказ 1300 Нумар падпісаны ў друк 24/09/98 (15:30) Наклад — 22 830.